

Nas tednik

kulturno - politično glasilo

Kronika

svetovnih in domačih dogodkov

„HAMMERLE“
blago za obleko, eno- in večbarvno, 22.-
Blago za zastore z velikimi rožami, 32.50
dvojno široko, 125 cm 17.90
Zefir, kariran, razni vzorci 22.80
blago za posteljnino, dvojna široko 125 cm
F. KOSCHIER
Celovec-Klagenfurt, St. Ruprecht, Kinoplatz 1

4. leto / številka 16

V Celovcu, dne 17. aprila 1952

Cena 1 šiling

Evropska žarišča

Zadnji tedni so zopet osredotočili vse politično zanimanje okoli dveh evropskih vprašanj.

Nemčija in Trst. Vsi listi so polni, radio vsega sveta poroča; po mestih Italije in jugoslavije se vršijo velike demonstracije. Koreja in celo ameriške volitve prezidenta so v zadnjih tednih nekam stopile v ozadje. Evropa je zopet v ospredju.

Trst je bil dolga desetletja gospodarska zadeva svojega zaledja. Seve so se tudi v tistem času odigravala v Trstu politična vprašanja in kako bi se tudi ne, saj se v Trstu srečajo trojni politični, kulturni in delno tudi gospodarski interesi. In tedaj so bili v Trstu močno zastopani trije narodi: Slovenci, Italijani in Nemci. Razume se, da je pri južnem temperamentu bilo že za časa monarhije v Trstu zelo vroče.

Po prvi svetovni vojni je postal Trst žrtev svetovne politike. Italijanski diplomaciji je uspelo doseči, da je Trst proti vsem gospodarskim pravilom postal del Italije in je bil tako odrezan od svojega gospodarskega zaledja. Ker pa je imela Italija sama zadosti drugih pristanišč, seve zanj pristanišče Trst ni igralo gospodarske važnosti, marveč le politično vprašanje in tako je moral Trst gospodarsko propadati. Da je italijanski šovinizem in pozneje fašizem z vso silo navalil na Trst, je politično razumljivo, hoteli so ga v najkrajšem času italijanizirati, ker so se dobro zavedali, da tržaško vprašanje še ni našlo dokončne rešitve. Jasno je, da tako važno pristanišče vse srednje Evrope, kakor je Trst, ne more živeti iz nacionalnega šovinizma. V času hitrega gospodarskega razvoja tako ozemlje ne sme in ne more izpasti iz gospodarskih vidikov velikega dela evropskega kontinenta.

Neposredno zaledje Trsta je brez dvoma Slovenija, s Slovenijo Jugoslavija na eni strani in s Slovenijo Srednja Evropa na drugi strani. To so pač dejstva, ki jih ni mogoče zanikati, vsaj ne trajno.

Konec druge svetovne vojne je to tržaško vprašanje spravil zopet v ospredje vse evropske politike. Gospodarski važnosti pristanišča se danes pridružuje še izkušnja Slovencev in Hrvatov v Trstu s petindvajsetletno italijansko upravo. V teh letih so goreli slovenski Narodni domovi, so bile uničene slovenske šole, so padale hude krvne žrtve pod italijanskim nasiljem. Takih dogodkov pa narod ne pozabi. Vse to se danes kopiči okoli tržaškega vprašanja.

K temu se pridružujejo v Trstu samem tudi močni italijanski gospodarski krogi, ki so imeli tekom 25 let priliko na svoji lastni koži čutiti, da je Trst pod Italijo gospodarsko obsojen na smrt, ker ima v drugih italijanskih pristaniščih preveliko konkurenco. Tako se tudi ti italijanski krogi danes močno zastavljajo za Svobodno tržaško ozemlje, ki bi bilo res gospodarsko okno Srednje Evrope v svet.

Pri vsej gonji, ki smo jo zadnje tedne slišali okoli Trsta, ni pričakovati, da bi konferenca med Ameriko, Anglijo in Italijo, ki se je pred prazniki pričela v Londonu, prišla do kakšnega zaključka. Rešitev tržaškega vprašanja v italijanskem smislu bi pomenila udarec proti Jugoslaviji in tega si tudi zapadne velesile pri današnjem svetovnem položaju ne morejo dovoliti.

Nemčija je druga točka evropske politike. Predlogi na Zapadu in predlogi na Vzhodu: Nemčija oziroma dve Nemčiji pa v sredi, tak je položaj. Kdo bo popustil? Sovjeti zahtevajo enotno, oboroženo in politično opredeljeno Nemčijo. Zapad zahteva oboroženo Zapadno Nemčijo v povezavi z zapadno vojaško in politično usmeritvijo. Ta dva predloga pa sta si vsebinsko zelo daleč narazen. Za nemški narod je brez dvoma težak položaj. Na eni strani nudi

Za varnost Zapadne Evrope

Vlada Velike Britanije je izdala v torek zvečer posebno sporočilo, v katerem javlja, da je pripravljena skleniti Velika Britanija z državami evropske skupnosti obrambno pogodbo. Po tej pogodbi bi garantirala Velika Britanija vso vojaško pomoč državam evropske skupnosti, ako bi bila katerakoli teh držav napadena. Ravno tako pa bi morale nuditi vso vojaško pomoč državi evropske skupnosti Veliki Britaniji, ako bi bila ta napadena doma ali pa, ako bi bile napadene njene čete, ki so razmeščene kjerkoli v Evropi.

Ta pogodba bi pomenila, da je razširjena pogodba, ki jo je sklenila Velika Britanija s Francijo, Belgijo, Nizozemsko in Luksemburško leta 1948, tudi na Zapadno Nemčijo in na Italijo. Nadalje pa bi

taka pogodba tudi pomenila, da je sklenila Velika Britanija prvič v tem stoletju vojaško pogodbo z Nemčijo.

Zato so v Bonnu, glavnem mestu Zapadne Nemčije, z velikim zadovoljstvom sprejeli ponudbo Velike Britanije. V Franciji prevladuje mišljenje, da bo ta ponudba Velike Britanije pospešila vzpostavitev evropske vojske. Tudi v Italiji smatrajo to ponudbo Velike Britanije kot značilen in važen korak na poti k zagotovitvi varnosti Evrope.

Splošno prevladuje prepričanje, da bo v nekaj tednih podpisana vzajemna obrambna pogodba med Veliko Britanijo in med šestimi državami evropske skupnosti (Francija, Belgija, Nizozemska, Luksemburška, Zapadna Nemčija in Italija).

Za svobodni Trst

V Londonu se še nadaljujejo razgovori med zastopniki Združenih držav, Velike Britanije in Italije zaradi zahtev italijanske vlade, naj bi bila tudi Italija udeležena pri upravi anglo-ameriškega območja Svobodnega tržaškega ozemlja. Verjetno bodo razgovori trajali še dalje časa, ker Združene države in Velika Britanija ne moreta ugoditi italijanski zahtevi. Sprejem italijanskih zahtev bi namreč pomenilo skoraj vojno napoved Jugoslaviji.

Zato pa tudi ne preneha razburjenje ne samo slovenskega, ampak vsega jugoslovanskega prebivalstva zaradi italijanskih zahtev, ki so tudi v nasprotju z italijansko mirovno pogodbo.

V torek, dne 15. aprila, so bile spet velike demonstracije v Beogradu. Teh demonstracij so se udeležile velike množice vsega prebivalstva Beograda in okolice. Demonstracije so trajale nad eno uro in

so bile naperjene predvsem proti razgovorom v Londonu.

Med demonstracijo so demonstranti z raznimi klici hoteli pokazati pripravljenost, da se hočejo boriti za Trst. Tako je bilo slišati klice: „Ako bo potrebno, bomo vsi vojaki!“ — „Naj vedo italijanski fašisti, da bomo branili Trst!“ — „Proč z osjo Rim-Moskva!“ — „Preje bomo začeli z vojno, kakor pa bomo prepustili Trst Italijanom!“

Ob koncu demonstracij je bila z viharjem odobravanjem sprejeta resolucija, ki naj bi bila poslana londonski konferenci. V resoluciji je rečeno med drugim:

„Jugoslovani so se vedno borili proti italijanskemu fašizmu, ako pa bi bilo to potrebno, se bodo spet borili. Zato pozivamo Združene države, Veliko Britanijo in Francijo, naj zavrnejo zahteve italijanske vlade.“

Med Portugalsko in Španijo

Na velikonočni ponedeljek sta se sestala v bližini špansko-portugalske meje v kraju Ciudad Rodrigo general Franco in portugalski ministrski predsednik Salazar. Generala Franca je spremljal njegov brat Don Nicolás, ki je španski poslanik na Portugalskem.

Po tem sestanku niso izdali nobenega uradnega poročila, vendar pa splošno mislijo, da sta oba državnika govorila predvsem o obrambnih vprašanjih obeh držav na Iberskem (Pirenejskem) polotoku. Ti razgovori so bili važni še posebej zato, ker namerava Španija skleniti v prihodnjih tednih varnostno pogodbo z Združenimi državami. Portugalski vladni krogi želijo trozvezno pogodbo med Združenimi drža-

vami, Španijo in Portugalsko zaradi obrambe Iberskega polotoka.

GENERAL EISENHOWER — Odstopi

Na lastno prošnjo je predsednik Truman razrešil vrhovnega poveljnika vojnih sil Atlantske zveze, generala Eisenhowerja, njegovih dolžnosti z veljavnostjo z dnem 1. junija t. l. Za svoj odpust je zaprosil general Eisenhower v pismu, ki ga je poslal dne 2. aprila letos amerškemu vojnemu ministru Lovett-u.

Ni še znano, kdaj se vrne Eisenhower v Ameriko, kakor tudi še ni znano, kdo bo njegov namestnik.

ERP-RAZSTAVA V CELOVCU

V soboto, dne 12. aprila, so v Celovcu v deželnem dvorcu otvorili ERP-razstavo. Ob otvoritvi so govorili zastopniki ameriškega predstavništva, med njimi g. dr. Morzé ter zastopniki koroških gospodarskih ustanov.

Razstavo pa je otvoril g. deželni glavar Wedenig z nagovorom, v katerem je poudaril važnost pomoči, katero je nudila Amerika avstrijskemu in koroškemu gospodarstvu. Namen gospodarski je pač bil v tem, da se ustvarijo predpogoji, da si bo mogla Avstrija v gospodarskem pogledu sama pomagati. Čeprav ta namen ni bil v polni meri dosežen, se je vendar posrečilo z ameriško pomočjo znatno dvigniti življenjske prilike avstrijskega prebivalstva v razmerno kratkem času.

Priporočamo vsem, ki imajo priliko, da si to razstavo v Celovcu v deželnem dvorcu ogledajo.

KRATKE VESTI

Na občnem zboru Spodnje-koroške mlekarne v Celovcu so zborovalci zahtevali zvišanje cene mleku vsaj na 1.60 šil. za liter. Zborovalci so tudi ugotovili, da ni bilo ugodeno njihovim zahtevam iz lanskega leta.

Nenadoma je težko obolev član koroške deželne vlade, dr. Karisch, katerega so morali iz njegove uradne sobe odpeljati v bolnico v Volšperk.

Predsednik Truman je odredil prejšnji torek dobro uro preje, predno so hoteli pričeti delavci s splošno stavko, da prevzame ameriška vlada vso ameriško jeklarsko industrijo. S tem je bila preprečena stavka in zagotovljena proizvodnja jekla za oboroževalno industrijo. Ko bodo lastniki jeklarske industrije pristali na zvišanje plač delavcem, jim bo država vrnila tovarne.

Pri predvolitvah za kandidate za ameriškega predsednika je doslej dobil pri demokratih največ glasov senator Kefauver, pri republikancih pa senator Taft. Seveda s tem še ni rečeno, da bosta pri volitvah ta dva tudi glavna kandidata; ta dva bosta določena šele na strankarskih zborovanjih meseca julija.

V južnoameriški republiki Boliviji je skupina generalov izvedla državni udar in prevzela vlado. Uporniki so zavzeli nekaj mest, nato pa v bojih, kjer je bilo ubitih nad 3.000 ljudi, še glavno mesto La Paz. Dosedanji predsednik Bolivije, general Ballivian, je postal predsednik pred enim letom, tudi po posrečenem državnem udaru.

Vzhodno-nemška vlada je odpovedala vse trgovske pogodbe, ki jih je sklenila ona sama ali pa zasebne tvrdke z grško vlado oziroma grškimi trgovci. S tem so prekinjeni vsi trgovski posli med Grčijo in Vzhodno Nemčijo. Kot razlog temu navedajo v Berlinu ostre ukrepe grške vlade proti grškim komunistom.

Britanski ministrski predsednik Winston Churchill je napovedal, da bo vlada predložila parlamentu v obravnavo zakon, po katerem naj bi dobili bivši lastniki sedaj podržavljenih jeklarskih industrijskih podjetij ta industrijska podjetja spet vrnjena. Seveda bi morali bivši lastniki vrniti državi odkupnino, ki so jo za podržavljena podjetja že prejeli.

S sklepom predsedstva albanske narodne skupščine so bili odstavljani štirje ministri. Na veliki petek opoldne je iztiril malo pred postajo Mürrzuschlag tovorni vlak, ker so odpovedale zavore. Vlakovodja je bil lažje ranjen. Nad 40 tovornih vagonov je popolnoma razbitih, sedem pa močno poškodovanih. Ker so bili vagoni naloženi z različnim blagom, je stvarna škoda zelo velika.

Na veliki petek je zgodaj zjutraj požar uničil neko žago pri kraju Kolbnitz pri Špitalu. Pri tem je zgorel 35 letni delavec Franc Jörg. Ko ga je hotel rešiti iz plamenov, je bil smrtno-nevarno poškodovan njegov 22 letni sodelavec.

Na veliki petek je spet krvavela iz ran na rokah in nogah Terezija Neumann v Konnersreuth-u na Bavarskem. Kri ji je tudi zalila oči. Na lanski vel. petek Terezija Neumann ni imela krvavitve.

Na velikonočnem izletu je pri Acapulco v Mehiki zavezil izletniški avtobus v brzoplovni drog. Avtobus se je vnel in je bilo pri tem 22 izletnikov mrtvih, 10 pa težje ranjenih.

V Quayaquil-u (v južnoameriški republiki Ekvador) je velik požar uničil skupino okrog 30 hiš. Škoda je okrog 100.000 dolarjev, štiri osebe so zgorele v ognju, več oseb je težje ranjenih.

Na malo veliko noč, dne 20. aprila, uprizori farna mladina v Globasnici ob treh popoldne pri šoštarju igro „Vslavina odpoved“. — Vsi prisrčno vabljeni.

Politični teden

Po svetu ...

Na odgovor, ki so ga poslale Sovjetski zvezi vlade Združenih držav, Velike Britanije in Francije na njeno pobudo zaradi nemške mirovne pogodbe, je sedaj odgovorila spet vlada Sovjetske zveze.

Gotovo je, da je združenje Vzhodne in Zapadne Nemčije mogoče samo po svobodnih volitvah v vsej Nemčiji. Nobena vlada, kateri ne bi ves nemški narod izrekel zaupanja na svobodnih volitvah, ne bi mogla predstavljati nemškega naroda in ne bi mogla podpisati mirovne pogodbe.

Sovjetska vlada predlaga, naj bi vse štiri zasedbene sile same poizkušale najti predpogoje za izvedbo svobodnih volitev v vsej Nemčiji. Prav gotovo pa je, da bi pri takih razgovorih hotela Sovjetska zveza priznanje, da je samo v Vzhodni Nemčiji prava demokracija in da mora taka demokracija biti temelj svobodnih volitev v vsej Nemčiji. Da bi pa zavezniki tega seveda ne mogli priznati, je tudi jasno. Zato pa je tudi že vnaprej jasno, da bi taki razgovori ne vodili do nobenega uspeha.

V svojem odgovoru nadalje poudarja Sovjetska zveza, da je treba smatrati sedanjo vzhodno nemško mejo na Odr in Nisi kot končno veljavno in da se te meje ne sme in ne more izpreminjati. To je seveda tudi razumljivo, ker bi si vlada Sovjetske zveze in vsaka vlada, ki bi hotela izvesti izpremembo sedanje nemške meje proti Poljski, napravila za sovražnike Poljake. Tega pa Sovjetska zveza ne more riskirati in tega bi najbrž tudi zavezniki ne mogli in ne hoteli riskirati, ako bi nekoč prišli v tak položaj.

Medtem pa je dal nekake neobvezne izjave sovjetski ministrski predsednik Stalin ameriškim časnikařem in je dal podobne izjave tudi indijskemu veleposlaniku v Moskvi. V teh izjavah pa ni povedanega ničesar takega, da bi mogli sesti za mizo zastopniki zapadnih sil z zastopniki Sovjetske zveze in bi mogli upati na kak uspeh razgovorov. Samih besed pa je že vsem dosti.

Do večjega uspeha gotovo tudi ne bo privedla gospodarska konferenca, ki je sedaj v Moskvi. Na tej konferenci zahtevajo zastopniki Sovjetske zveze in njenih podložniških držav, naj bi se Zapad ne zapiral pred Vzhodom in naj ne bi preprečeval trgovskih stikov med Vzhodom in Zapadom. Zanimivo pri tem pa je, da na tej gospodarski konferenci tako govorijo, delajo pa večkrat drugače. Saj bi mogli že zdavnaj skleniti ali vsaj začeti razgovore o sklenitvi trgovskih pogodb pri diplomatskih zastopnikih tujih držav.

Zato moramo sprejeti z nekim nezaupanjem vesti iz Moskve, da so bile sklenjene na tamkajšnji gospodarski konferenci pogodbe o velikih medsebojnih dobavah držav Vzhoda in držav Zapada. Tako so na primer sporočili, da je bila tam sklenjena pogodba med britanskim zastopstvom in zastopstvom komunistične Kitajske o velikih dobavah angleške tekstilne industrije za Kitajsko. Ta pogodba ali vest o taki pogodbi je gotovo preračunana na angleške volivce. Angleška tekstilna industrija je namreč v zastoju, ker ni izvoza. Zato grozi brezposelnost in volivci že kažejo svoje nezadovoljstvo v tem, da spet glasujejo za laburistično stranko, ker jim vlada Winstona Churchilla ne more izposlovati boljših življenjskih razmer, kakor so to obljubljali na volitvah v lanskem letu. Razen tega hočejo v Moskvi verjetno vplivati tudi na vodstvo laburistične stranke, da bi v zunanji politiki ne podpiralo tako odločno zunanje politike Združenih držav.

V Združenih državah se že pripravljajo na jesensko volitve. Zato bodo tudi v parlamentu skušali čimprej končati z delom. To pa se bo čutilo tudi v Evropi in to bodo končno čutili tudi avstrijski potrošniki. Poslanska zbornica Združenih držav bi morala namreč odločiti, kdo in koliko podpore bo še dobival po 30. juniju letos, ko preneha Marshallova pomoč. Verjetno bodo poslanci predvsem za vojaško podporo evropskim državam, ne pa za gospodarsko pomoč, kakor jo potrebuje Avstrija.

Sicer je poseben odsek ameriškega državnega kongresa ravno te dni ugotovil, da mora Avstrija dobivati še vnaprej ameriško pomoč, ker se sama ne more vzdrževati. Vendar pa je kljub temu tudi to gotovo, da bo ta pomoč manjša kakor je bila doslej, ko je presegala 100 milijonov dolarjev na leto. Za enkrat govorijo o vsoti 86 milijonov dolarjev, pa še ta vsota bo zelo verjetno prikrajšana.

nov dolarjev, pa še ta vsota bo zelo verjetno prikrajšana.

... in pri nas v Avstriji

Notranje-politično življenje je v velikem tednu mirovalo in ne moremo reči, da bi se zgodilo kaj posebnega. Šlo je po stari poti naprej.

V poslanski zbornici na Dunaju so po protestu zaradi zavlačevanja avstrijske državne pogodbe — o čemer smo poročali v zadnji številki — sprejeli večje število zakonskih predlogov. Ti osnutki zakonov so vsi že preje izdelani v raznih odsekih sporazumno med obema vladnima strankama in na sejah poslanske zbornice navadno ni daljših razprav in tudi ne sprememb teh osnutkov zakonov. Le en osnutek zakona, oziroma spremembe že obstoječega zakona, ni našel poti v poslansko zbornico in so ga že preje odstranili z dnevnega reda. Bil je to nov predlog spremembe zakona o tisku. Sedanji zakon o tisku naj bi bil spremenjen v toliko, da bi bile pravice pisanja in tiska časopisov znatno omejene.

Res je, da je po sedanjem zakonu mogoče svojega političnega nasprotnika obsipati tudi z lažmi, toda temu ni kriv zakon,

ampak oni, ki to pišejo, oziroma razmere, ki kaj takega dovoljujejo. S samimi kaznimi pa se to gotovo ne bo dalo odpraviti. V resnici bi smela biti kazen v pravilno demokratsko urejeni državi zadnje sredstvo za vzpostavitev reda. Končno so to vse vladajoče stranke tudi uvidele in so pod pritiskom javnega mnjenja umaknile osnutek zakona o spremembi zakona o tisku z dnevnega reda.

Finančni minister še vedno poizkuša, kako bi ozdravil avstrijsko gospodarstvo brez novih davkov in brez vednega zviševanja proračuna. Vprašanje je seveda, v koliko se mu bo to posrečilo. Socialisti zahtevajo še vedno več denarja iz javnih sredstev za javna dela. Zato so potrebni vedno novi davki in socialisti predlagajo med drugim zvišanje pristojbin za prevoz vsakovrstnega blaga po železnici (zvišane tarife naj bi stopile v veljavo 1. maja), zvišanje davka na mineralna olja, novi luksuzni davek, zvišanje dohodnine v kmetijstvu, posebno izvozno obdavčenje pri izvozu lesa itd. Vse to pa mora voditi nujno do vedno višjih cen in do zvišanja plač in to mora spet vplivati na zviševanje postavk v državnem proračunu, ki je dosegel že višino 20 milijard šilingov.

Obletnica Atlantske zveze

Zunanji minister Acheson je na tretjo obletnico podpisa Severnoatlantske obrambne pogodbe naslovil dve poslanici dvema glavnima visokima uradnikoma Severnoatlantske zveze.

V obeh poslanicah ameriški minister zagotavlja, da predstavlja zveza svobodnih narodov v Severnoatlantski obrambni organizaciji najgloblje težnje ameriškega naroda za mir, varnost in svobodo.

V poslanici Acheson nato pravi:

„Danes je vedno bolj jasno, da so vsa naša upanja na miroljubno in varno bodočnost vezana na uspeh Severnoatlantske obrambne organizacije.“

V drugi poslanici pa Acheson dostavlja:

„Z zaupanjem smemo zreti v bodočnost, na stalno rast v edinosti, zrelosti in moči atlantske skupnosti.“

HARRIMAN O SEVERNOATLANTSKI ZVEZI

Ravnatelj urada za vzajemno varnost, Averell Harriman, je v svojem govoru na svečanosti ob tretji obletnici podpisa Severnoatlantske obrambne pogodbe poudaril, da je zveza svobodnih atlantskih narodov postala temelj varnosti.

„V treh letih — v tako kratkem času je postala Severnoatlantska zveza eden najmočnejših činiteljev mednarodnega življenja.“

Toda tudi Harriman je opozarjal, da so pred nami še težje naloge:

„Če bi kdor koli od nas, ki je povezan

v to veliko delo, sedaj popustil v naporih, bi pokvarili to, kar smo doslej zgradili. To je kritičen trenutek v zgodovini, ko je bodočnost človeštva odvisna od odločnosti, čvrstosti in naglice, s katero napredujemo.“

„V preteklosti smo imeli druge zveze“, je nadaljeval, „sedaj je pa kaj drugega. Sovjetska zveza je prisilila svoje podložnike v neprosto voljo zvezo, ki jo držijo skupaj s silo in strahom.“ Ob tem pa je Harriman poudaril, da je Severnoatlantska zveza drugače zasnovana. Sporazumi med svobodnimi narodi s prostovoljnimi sporazumi svobodnih ljudi, ki so odločeni ohraniti svojo svobodo.“

GRČIJA IN TURČIJA V SEVERNOATLANTSKI ZVEZI

Ameriški veleposlanik v Grčiji, John E. Pourifoy, ki se je ob koncu januarja vrnil v Washington zaradi posvetov z zunanjim ministrstvom, je imel razgovor s predsednikom Trumanom o splošnem položaju v Grčiji.

Po razgovoru s predsednikom je izjavil časnikarjem, da bosta novi članici Severnoatlantske obrambne zveze, Grčija in Turčija, „mnogo prispevali k svetovni varnosti.“

Pristavil je, da se gospodarski položaj v Grčiji „v splošnem izboljšuje“.

Najboljše glede Grčije je to, da lahko postavi na noge deset divizij in to ne šele čez leto dni, temveč že jutri, če bi bilo potrebno,“ je dejal Pourifoy.

Ameriški veleposlanik v Moskvi

„New York Herald Tribune“ piše ob zaprisegi novega ameriškega veleposlanika v Moskvi:

„Veleposlanik George F. Kennan ne odhaja v Moskvo kot nosilec kake nove politike. Zdi se pa, da je na to kritično mesto poslan zato, da tam vodi politiko, ki jo je pomagal oblikovati kot dober poznavalec sovjetskih razmer.“

Če nam naj izjava veleposlanika Kennana ob položitvi prispege nudi kako oporo za ugibanje o namenu njegovega poslanstva — dostavlja „New York Herald Tribune“ — potem lahko verjamemo, da bo Kennan postopno delal za razčiščenje ozračja, za rešitev posebnih vprašanj v sovjetsko-ameriških trenjih, kot nastajajo, in na splošno, da bo delal za veliko „zrelejšo“ odnošaje med obema narodoma.

Zrelost v Moskvi je odvisna od dveh činiteljev. Prvi činitelj so seveda sovjetski načrti. Če se namerava Kremelj boriti za gospodarstvo nad svetom na bojišču, ali če upa z nadaljevanjem sedanje taktike politično delati za svojo stvar, tedaj bo veleposlanik Kennan naletel na ovire že v začetku. Če so Sovjeti mnjenja, da je pripravljenost Zahoda za obrambo pred napadom zadostna, bodo mogli prilagoditi svoje ravnanje dejanskemu položaju. Če pa sumijo

šibkost, ne bo nobena sprememba v tonu ravnanja ameriškega veleposlaništva prinesla ugodnejših koristi.“

CHURCHILL ZA SESTANEK „ŠTIRIH“

Britanskega ministrskega predsednika Churchilla so vprašali v spodnji zbornici, kakšno je njegovo stališče do sklicanja sestanka voditeljev štirih velesil v prizadevanju, da se omili mednarodna napetost.

Churchill je odvrnil, da nima ničesar pomniti k izjavi, ki jo je dal 29. januarja. Takrat je dejal, da „trenutno ni izgledeov za pogajanja s Sovjetsko zvezo o splošnih vprašanjih, da pa ne bi smeli izključevati možnosti sestanka med voditelji vlad, če bi bile okoliščine za to ugodne.“

Na nadaljnja vprašanja je Churchill dodal: „Če bi bile okoliščine in splošen položaj ugodni, bi pozdravil tako priliko.“

JUGOSLAVIJA IN POROČEVALNA SLUŽBA

Jugoslavija je sedma država, ki dobiva zdaj ameriške knjige, časopise in razne fotografske zbirke po programu ameriške agencije za medsebojno varnost za posredovanje informacij. Poleg Jugoslavije sodelujejo pri tem programu Avstrija, Francija, Zahodna Nemčija, Nizozemska, Norveška in Filipini.

DUHOVNICI NA ČESKOSLOVAŠKEM

Krščansko socialna zveza srednje Evrope poroča, da se je dognalo, da pošiljajo na Čekoslovaškem duhovnike, ki nočejo sodelovati s komunističnimi oblastniki, v posebno koncentracijska taborišča in da morajo duhovniki delati v bataljonih za prisilno delo. Doslej so ugotovili 9 takih taborišč za duhovnike.

Tako je na primer v koncentracijskem taborišču v Kraliku na severovzhodu Češke nad 200 duhovnikov, med njimi tudi namestnik čekoslovaškega primasa, msgr. Jan Šramek, ki so ga sedaj odvedli neznano kam.

V koncentracijskem taborišču Moravec na zahodnem Moravskem, kjer konfinirajo samo duhovnike nad 60 let stare, je sedaj približno 300 duhovnikov. Sto „nepoboljšljivih“ duhovnikov je zaprtih v najstrožjem taborišču v Zelivu na vzhodnem Čekskem.

Nadalje poročajo, da pošiljajo bogoslovce večinoma v taborišče v Novy Jicin, na zahodnem Moravskem, ki je pod vojaškim nadzorstvom.

V Plumlovu blizu Prostějova je koncentracijsko taborišče za mlajše duhovnike in bogoslovce, ki delajo na veliki žagi, kjer jih „prevzgaajo“.

Največje koncentracijsko taborišče za duhovnike je po tem poročilu v hribih Tatire. Tam je mnogo Madžarov in Romunov. Potem so še taka taborišča v Hejnicah in v Oseku na Čekskem razen taborišča Rise na Moravskem, kjer je svoj čas bil nadškof Jožef Beran.

KMEČKA RODBINA — BRANIK PROTI KOMUNIZMU

Namestnik ameriškega ministrstva za kmetijstvo, Clarence Mc Cormick, je podal izjavo o pomenu kmečke rodbine za današnji svet. Izjavil je:

„V Ameriki je kmečka rodbina trden branik demokracije, plodna greda za setev globoke vere v Boga. Komunizem ne more napredovati v podeželskih občinah, v katerih obdelujejo kmetje svojo lastno zemljo. Vse, kar se dogaja v taki občini, je značilno za demokracijo, značilno je spoštovanje vsakega posameznika in posameznega rodbinskega krožka“. Nadaljeval je:

„Občine, v katerih živijo kmečke rodbine, so samozavestne, zavedajo se pa tudi svojih dolžnosti do države in vsega sveta. Na deželi v Ameriki ni niti vlade plemstva niti državnega kolektivismu. Običajno je rodbina lastnica zemlje, ki jo sama obdeluje. Neglede na svoje delo pa vsak kmet voljno pomaga pri delu sosedu, če je ta bolan, neglede na njegovo politično ali versko pripadnost“.

Mc Cormick, ki je sam kmečki sin, je dalje izjavil, da so pred 20 leti še več kot 42 odst. kmetij obdelovali zakupniki, medtem ko je danes to število padlo na okoli 25 odstotkov.

„S pomočjo zvezne vlade so kmetje izvedli razne programe za izboljšanje zemlje, za kmetijsko zavarovanje, kmetijsko elektrifikacijo in kmetijska posojila,“ je nadaljeval Mc Cormick in zaključil:

„Kot narod in država spoštujemo dostojanstvo in pomen človeka brez razrednega ali verskega razlikovanja in prepričan sem, da je naša svobodna kmečka rodbina — ki je zdaj gospodarsko bolj neodvisna kot kdaj koli prej — jedro naše demokratske moči.“

IZJAVA

Dne 15. aprila t. l. se je v Celovcu vršil občni zbor Izseljeniške zveze. Na občnem zboru je bilo stavljeno vprašanje: „Kje je bil dr. Tischler za časa naše izselitve?“

Vsem onim, ki jim je do resnice, sporočam, da sem bil prvič izseljen iz Koroške leta 1928 in to ravno v času, ko je tast kupil v Celovcu zemljišče in je bil ves stavn material pripravljen, da bi si postavili lastni družinski dom. Novembra 1934 sem se zopet vrnil na Koroško. Druga izselitev je sledila 1. marca 1939 in sicer v Bregenz. Od tam sem se vrnil s transportom izseljenec 17. julija 1945 na Koroško. Tu pa sem zastavil vse svoje moči, da pomagam izseljencem poravnati pot domov in da ustvarimo prve predpogoje vsaj za delno poravnano škodo. V zaporu pa sem bil tako marca 1938 v Beljaku kakor aprila 1941 v Bregenzu.

Dr. Joško Tischler l. r.

DRVARJI

„Tak si kot drvar," pravi kdo, če hoče prikazati kot neolikane in manjvrednega človeka. Pa ni tako. Drvarski poklic je enako vreden kakor vsak drugi poklic, zahteva prav tako svojo učno dobo in prakso. Kdor ne razume drvarjenja in nima izkušnje, bo prav malo opravil in še za sol bo komaj zaslužil. Kakšen pa je tudi v tem poklicu kak posameznik, to pa velja tudi za vse druge poklice: povsod so dobri in slabi, štedljivi in zapravljivi ljudje, pri vseh poklicih in pri vseh narodih. Kakor vsi poklici se tudi drvarski poklic tehnično izpopolnjuje. Danes uporabljajo raznovrstno orodje, žage, sekire itd., ki ga pred 20 leti še ni bilo. To orodje je prilagoden delu tako, da se da z manjšim trpljenjem več narediti.

So pa tudi šole in tečaji za gozdne delavce, kjer imajo „učenci" priložnost spoznati nove priprave in nove metode dela. Vršijo se tudi izpiti za strokovne gozdne delavce, to je za drvarje. Od kandidatov se zahteva najmanj petletna praksa in celo vrsto predmetov mora obvladati, le škoda, da ne dobi po izpitu naslov „diplomirani drvar".

Težak in krvavo prislužen je kruh drvarjev. Ob vsakem vremenu je zunaj, vedno v smrtni nevarnosti, posebno še po naših strmih pobočjih. Poleti stanujejo navadno v koči, napravljeni iz smrekovih skorij, kuhajo na odprtem ognjišču ter otepajo dan za dnem polento, žgance in cmoke, pa spet žgance in polento, zraven pa pijejo črno Linde-kavo. Tako gre teden za tednom od začetka maja pa vse do jeseni, ko zapade sneg.

Ob sobotah gre do drvarji navadno v dolino, da si kupijo „basengo" za prihodnji

teden. Če si ta ali oni ob tej priložnosti privoščijo steklenico piva ali šilce žganja, mu ne more nihče zameriti, saj je denar sam in to težko zaslužil. Kar pa zapije preveč, občuti itak sam na svoji lastni koži najhuje. V ponedeljek nese vsak svoj težki nahrbtnik, nekateri pa tudi težko obloženo glevo, spet v goro, kjer ostanejo zopet en teden. Ob večerih pa zadoni vesela pesem drvarjev po gozdni tišini. Drvar je res pravi človek narave, ves povezan je z njo, diši po gozdu, po smoli in sajah, niti divjad se drvarjev ne izogiblje tako kot se vsakega drugega človeka.

Ko se približa hladna jesen, prenehajo drvarji s sekanjem in žaganjem. Nato pa začnejo pripravljati riže in lojto, po kateri bodo „gonili", to se pravi spuščali les v dolino. Kakor hitro je mogoče, „vženejo" les v graben, ker potem tudi sneg nadaljnjega spravljavanja ne more več dosti ovirati. Kakor hitro pa zapade sneg ali pa pritisne vsaj mraz, se za začne „gonja". Tudi tu imajo drvarji svoje zanke, tako za začetek spuščanja hlobov, za prenehanje spuščanja in za posamezne odmori vmes. To so zategli klici, ki donijo kilometre daleč. Tudi ima pri riži vsak del lesa svoje posebno ime.

Drvarji so navadno zdravi korenjaki in mnogi dočakajo visoko starost. Edina bolezen, katero dobi skoraj vsak drvar, je revmatizem. Ta bolezen spada skoraj k drvarskemu poklicu.

Les je ena najvažnejših panog današnjega gospodarstva pri nas. Zato pa smemo brez vsega reči, da je prav tako važen in zato z vsemi drugimi poklici enakovreden poklic drvarja.

E.n.

Obletnica

Dne 11. aprila letos poteče 40 let, odkar je v Celovcu umrl g. prof. dr. Jakob Sket. Ena in trideset let je služboval na celovski gimnaziji in tako vzgojil cele generacije tudi slovenske inteligence.

Pripravil je vrsto slovenskih učnih knjig za srednje šole in napisal tudi povest „Miklova Zala", ki je med vsem slovenskim narodom najbolj priljubljena in poznana knjiga.

Dne 2. majnika 1952 je stoletnica Sketovega rojstva. V proslavo te obletnice priredimo dne 18. majnika popoldne slavno-stno akademijo v Celovcu v Kolpingheimu.

Pri tej priliki boste slišali petje kvarteta „Slavček" in videli boste prizore iz Špicarjeve Miklove Zale.

Že danes prisrčno vabljeni Slovenci iz Celovca in podeželja.

Kje bo letos birmovanje?

20. aprila v Žrelcu;

21. aprila v Timenici;

29. aprila v Gorenčah;

4. maja pri Sv. Križu v Beljaku;

4. maja pri Sv. Jakobu v Beljaku;

5. maja v St. Lenartu pri sedmih studencih;

6. maja v Borljah;

7. maja na Brdu;

11. maja v Železni Kapli;

12. maja v Vobrah;

13. maja v St. Juriju na Vinogradih;

1. in 2. junija v stolnici v Celovcu;

25. junija v Blačah;

5. oktobra na Dvoru.

Poleg tega so birme še v mnogih farah v nemškem predelu škofije.

Solzna dolina

Solze!

V boli matere ste se rodile,
dete ste v življenje prebudile,
v milosti ljubezni ste strnile
upajočih dvoje src
za vse srečne — težke dni! —

Solze!

Vi, v očeh vseh blagih: odpuščanje!
Duše nemi jok — kjer vi: kesanje!
Žar srca — kjer vi: obžalovanje!
Bol in radost čisto ve
razodevate dni vse!

Solze!

Ob slovesu trpko govorite —
Svidenje prisrčno porosite!
Žalost, up in nado porodite,
hrepenenje v dni svetle
znova oživite ve!

Solze!

Solzne te doline sonce milo,
matere trpljenje te rodilo —
v solze bo — ob grobu — utonilo ...
Oh, prijateljice ve,
zveste ve ste nam dni vsel —

Valentin Polanšek

Moja pesem

Zapel bom o ljubi Koroški:
Pozdravljena tisočkrat!
V zvesti ljubezni otroški,
srce ti hočem podat.

Vem: niso besede mi dane,
okorne so kot moj rod ...
Težke že doživeli so rane
ljudje, ki živijo tod.

Težke so, enake usodi
slovenskega naroda ...
Kje zvezda sreče zdaj hodi
al' je za vedno zašla?

Pot kažejo siva ji Drava
in Jeka nad jezerom,
Stola bleščeča se glava
ter Miklove Zale dom.

Dravski.

Zima je preč

Zima je vzela končno slovo,
vigred prihaja.
Razpenja nad nami se sinje nebo,
radost nas obdaja.
Veselo prepevajo ptičice,
vigred prihaja,
v jablani pletejo gnezdece,
narava vstaja.
Minilo zimsko je trpljenje,
vigred prihaja.
Prišlo zaželjeno je vstajenje,
Stvarniku hvala.

E.n.

Narodna pesem

Opoj moje duše,
sladkost duha,
si gore in ruše
poljub neba!

V ljubezni vzbrstela
si radostna,
da vedno objela
bi vsa srca!

Veselje nam večno
pričaraš ti,
da bitje bo srečno,
ki hrepeni!

Združuje tu svate
veseli zvok,
odslovi tam brate
ob grobu jok ...

Ti poješ o mami
že detetu;
tvoj glas nam omami
nemir v srcu ...

Valentin Polanšek

Naše prireditve

VABILO

Na belo nedeljo, dne 20. aprila t. l., ponovi farna mladina iz St. Jakoba v Rožu pravilčno igro v petih dejanjih (osmih slikah)

SNEGULJČICA

Pri zadnji uprizoritvi „Sneguljčice" so bili gledalci — mladi in stari — tako navdušeni, da bi jo gledali še in še in bi povabili k prireditvi še vse one, ki prvič zaradi slabega vremena niso mogli priti ali pa še niso imeli pojma o lepoti te igre.

Zato ponovno vabimo vse, da si igro ogledajo v nedeljo ob 1/2 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer.

VABILO

Na belo nedeljo, dne 20. aprila, bomo blagoslovili v Spodnjih Libučah pri Pliberku dva nova zvonova in vse vernike vabimo, da se udeležijo te lepe slovesnosti.

Ob pol 10. uri bo sv. maša in blagoslovitev zvonov.

Prisrčno vabljeni!

VABILO

Farna mladina iz Škocijana ponovi na belo nedeljo burko v petih dejanjih „Repoštev".

Tako skuša izpolniti mladina željo mnogih gledalcev, ki so igro že videli in pa tudi tistih, ki igre radi „preljubega" pustnega rajanja še niso videli. — Tako bo spet boster Šoln marsikomu tudi iz mrkega obraza privabil pošten smeh. Prva predstava bo ob 3. uri popoldne, druga pa ob 7. uri zvečer. Vsi iskreno vabljeni.

Jamnik

(2. nadaljevanje)

Lojzetu je odleglo. Da je le odšlo, kar je burilo njegovo fantovstvo in kar ga je spominjalo na njegovo hišo. Koj je boljše. Zdelo se mu je, da so celo dekliči postajali bolj prijazni.

Dolčas je le dolčas.

Dober mesec po odhodu nabornikov je Potočnik iz Lajš najemal drvarje. Lojze in Peter sta se oglasila. Bila sta poznana kot dobra delavca in Potočnik je bil obeh vesel.

Delali so v Lajški gori. Peter in Lojze sta pobrala svoje orodje in odšla. Vsaj doma ne bosta tečarila. Vsa sobota bosta prišla domov.

Delo je Lojzetu izbilo poslednjo misel na nabornike. Naj se le cmerijo zdaj pri vojakihi. V tej vročini je vse lepše v gmajni.

Žink — žink — žink.

Zasekaš smreko in spet žagaš. Pogledaš, kam naj bi smreka padla, zarineš zagozdo, počasi udarjaš in po cellem telesu ti steče ugodje, ko vidiš, kako se drevo trga od štor, kako veje omahnejo in kako se deblo položi med goščo. Kar zemlja se potrese.

Lojze je drvar. V krvi mu je strast po podiranju, po tistem blagem smolnatem zraku, ki ti polni pljuča s prijetno grenkobo.

Ko sta se Rakarja v soboto vrnila v bajto, sta komaj čakala ponedeljka. Kar nista imela obstanka. Rakarici je bilo prav. Naj le delata, betinal! Jima vsaj neumnosti ne brodi po glavi. Posebno Lojzetu! Saj čez Petra se ne more kaj pritožiti, toda Lojze je vase zaprt in grebe v vsako stvar, ki mu pride na pot. Ves drug je kakor Peter. Manj odkrit in vsako malenkost občuti.

Tri tedne po tistem, ko sta Rakarjeva začela drva-

riti v Lajški gori, je k Prosenarju na Jamniku prišla dekla. Prosenarica je nekaj zbolela, Rakarica je vedela povedati, da ima raka na jetrihi, in delo se ni smelo ustaviti.

Novo deklo je Rakarica koj presodila. Reza je bila, doma nekje iz Kamne gorice. Čudno nerodna in zavaljena, prav kakor moški. Le oči so ji bile nenavadno žive in razigrane.

Ko sta se Lojze in Peter na soboto vrnila, je novico zamolčala. Nalašč! V nedeljo sta Rakarja odšla k maši v Kropo. Kakor ponavadi sta šla skoraj celo pot sama. Dekliča so šli skupaj in premlevali svoje težave in pisma, ki so prihajala od vojakov, starejši pa so šli tako zgodaj od doma, da se Rakarjevima ni ljubilo. Kroke se brž naješ.

Od maše grede je Lojze zagledal Prosenarja, ki je nekaj naročal neznani puncu. Le katera bi utegnila to biti? Kroparica ni, v Kropi Lojze vse pozna.

Ko sta s Petrom že rinila nazaj proti Jamniku, je punca prihajala za njima. Lojze nobene ni rekel. Umaknil se je ob pot, da je odšla mimo njega. Še Peter je tako buljil za njo, da se mu je slina pocedila na zakmašno obleko. V naglici je obrisal kar z dlanjo.

„Kroparica ni?" je pihnil Lojze skoz nos in ošinil od strani brata.

„Ni," je potrdil Peter.

„S Prosenarjem mora nekaj imeti," je potegnil Lojze misel naprej.

„Je bilo videti," je prikimal Peter.

Potlej sta obmolčala in počasi klampala domov.

Koj po južini je Lojze stopil po vasi. Prav nalašč je oprezoval okrog Prosenarja. Videl je, da se tisto dekle vrti po dvorišču. Mora biti že dlje pri hiši, da je tako lomača.

Ko se je vrnil v bajto, se je vprašujoče ozrl v mater.

„Pri Prosenarju sem videl novo deklino."

Rakarica se je malomarno ozrla v sina.

„Novo deklino? Eh ja, novo deklo imajo. Neko Rezo iz Kamne gorice. Bunkasta je videti."

Lojze je mislil še nekaj reči, pa je požrl besedo in sedel za mizo. Zabobnal je s prsti pa se koj nato spet vzdignil in odšel pred bajto. Jezila ga je materina malomarnost. Kako se je napravila neumno. Mar misli, da ne sme zvedeti niti tega, kdo na novo pride v vas. Če je Peter tako neumen, da k vsemu molči, on ne bo.

Mislil se je zagnati v Selca, pa se je koj premislil. Predaleč je in nazadnje je denarja tudi škoda. In truden je bil. V šepavi nogi je čutil trganje. Vreme se bo nemara sprevrglo.

Ampak, da so mati molčali, da je k Prosenarju prišla dekla! Zlodej, kakor da ni dosti star!

Prav na drobno ga je jezilo.

Nebo je bilo jasno, zgodnje jesensko. Pogled je kar sam splaval proti Kropi in še dlje. Tja do Brezij in do gora.

V šepavi nogi je zopet trznilo. Hudiča! Da mu je moral tisti voz ravno čez nogo. Kako lahko bi šel kam z dekletom, da je tak kakor drugi fantje. Tako pa!

Spet je zbolelo v šepavi nogi. Skušal se je pretegniti, pa je bila bolečina še hujša. Kakor bi nekdo z iglo šel v koleno.

Zavlekel se je za bajto.

Kakor je mogel presoditi, Reza ni napak. Res je živa bolj zavaljenega pa kaj zato. Je čedna videti.

Zalotil se je pri misli, ki mu je bila všeč. Nova bolečina v šepavi nogi ga je koj streznila. Z jezo se je udaril po stegnu in pljunil v travo.

Prekleti voz! Pa ravno čez nogo.

Ko se je Lojze v ponedeljek s Petrom vračal v Lajško goro, je odhajal z jezo. Rakarica ga takega še ni videla. Nasajen je bil, da je kar naprej bentil. In nič povedal, zakaj. Samo ob vsako stvar se je obregnil. Še nad zaseko, ko se še nikoli ni.

V soboto sta bila dobro uro prej doma kakor po navadi. Rakarica se ju je kar ustrašila, tako sta padla v bajto.

„Kakor da vaju je burja prinesla," je prišla k sebi. (Nadaljevanje na 4. strani)

Iz Beneške Slovenije

Beneška Slovenija je hribovsko ozemlje med goro Kaninom (južno od Kanalske doline, ki je spadala nekaj čez h Koroški, danes pa je v Italiji) in reko Idrijo (na nekdanji avstrijski in danes italijansko-jugoslovanski meji.) — Beneška Slovenija je najzapadnejši del slovenskega ozemlja, kjer bivajo Slovenci strnjeno, govorijo svoj jezik in imajo svoje običaje. — „Beneška“ se imenuje zato, ker so živeli prebivalci te pokrajine dolga stoletja v okviru Beneške republike.

Italijanska uradna statistika navaja, da je bilo leta 1914 nekaj čez 53.000 oseb v tej pokrajini, ki govorijo slovensko. Koledar italijanskega Touring Cluba pa navaja število 60.000.

Danes prinašamo iz Beneške Slovenije dve vesti:

1. Prefekt (to je nekak deželni predsednik, ki je seveda uradnik) v Vidmu (Udine), dr. Celona, je širokodušen mož in demokrat. Bil je premeščen v Padovo. Beneški Slovenci so s tem precej izgubili. Njegov naslednik še njegova senca ni, že pa je začel delati na tihem proti beneškim Slovincem. Tako je v privatni avdienci že nagovarjal župana iz neke občine v Beneški Sloveniji, naj prepoveduje duhovnikom slovenske pridige. Isto misel je prefekt poudaril spet pozneje ob neki drugi priliki.

2. Znano je, da so nekateri beneški slovenski duhovniki tožili lista „Messaggero Veneto“ in „Corriere della Sera“, ker sta v nekem članku imenovala te duhovnike — izdajalce. Proces se je spremenil v obrambo vprašanja, ali je v Beneški Sloveniji dovoljeno v cerkvi govoriti slovensko. V zadevo je vpleten tudi nadškof Nogara, ki bo moral pričati za obe stranki. Če bo pričal za slovenske duhovnike, mu bodo Italijani očitali nastop proti lastnemu narodu, ne more pa pričati proti slovenskim duhovnikom, ki branijo v cerkvi pravico slovenskega jezika. Zato so v zadnjem času nasprotniki že večkrat ponujali tiho spravo. Slovenski duhovniki pa tega ne sprejmejo, če Italijani ne prinesejo popravka v časopisih in če ne plačajo stroškov. Proces bi se moral vršiti že 14. marca, toda so ga nasprotniki spet odložili z nekim izgovorom. Sedaj je preložen proces na dan 18. junija ob 15.30. Splošno prepričanje pa je, da je to zavlačevanje le manevar, da bi vse izplahnelo v nič...

Glas iz Kanade

(Gorenjski flosarji v Kanadi)

Kapukasing, v marcu 1952
Dragi prijatelji „Našega tednika“! Da ne boste rekli, kako sem pozabljen, ali pa da sem figa-mož, Vam bom danes svoj obljubo pošteno izpolnil. Saj vem, da glasno ne bi nobeden ničesar rekel, ampak tako na tihem bi pa vzdigovali pesti in me obirali do golega. Torej rečeno — storjeno, takole je izgledal naš izlet po kanadskem pragozdu.

Prvi žarki jutranjega sonca so pokukali izza najvišjih dreves. Naša ekspedicija, ki je štela devet članov, je bila osedlana za odhod. Bili smo: moj prijatelj Cene, vseh sedem Janezov in jaz. Otovorjeni smo bili z vso potrebno prtljago, ki je potrebna za pohod v pragozd. Za vodiča je bil ob klicih „Živijo!“ izvoljen „dolgi Janez“. To seveda iz tehničnih razlogov, če vzamemo v obzir, da mora prvi krepko mahati s sekuro ter tako mimogrede delati pot drugim. Kar dobro nas je izpeljal naš „vodnik“ skozi vse ovire pragozda. Prebredli smo več manjših rečic. Na njih smo povsodi našli bobrove stavbe. Janez nam je celo službeno javil, da bomo v pol ure pri jezeru. Kmalu se je res začelo svetlikati jezero skozi goščavo. Stali smo na bregu. Odložili smo bremena. Res, ves trud je bil tisočkrat plačan ob pogledu na jezero. Kot drag

kamen v kraljevski kroni se je lesketala voda v objemu velikanov, ki so se nagibali nad gladino. Jate divjih rac so s šumom pristajale na vodi. Jezero ima obliko troperesne deteljice, sijajno izoblikovane.

Takoj nato smo našli primeren prostor za taborenje. Odrezali smo les, potreben za postavitev šotorov. Vrhovno poveljstvo sem prevzel jaz. Krepko smo zvezali s trtami ogródje in razpeli platno. Malo na desno od vhoda sem svečano položil temeljni kamen za ognjišče. Tudi prvi ogenj sem kot starešina šotorov lastnoročno ukresal in zanetil, tako kot smo ga včasih doma. Veste, stare navade so pri meni zelo dobro „gor vzete“. Cene se je takoj lotil pripravljanja kosila. Ko smo se podprli in z rokavi obrisali okrog ust, sem spregovoril. Razložil sem članom naše skupine, kako naj bi delo potekalo. Kmalu je bilo dosti močnih debel na tleh. Dobro smo jih z močnimi trtami povezali med seboj. Vesla nam je iztesal naš Janez iz Kranja, ker se je zmiraj bahal, kako dober tesar je bil njegov sosed.

Klopice so bile lepo bele, bile so brezove. Na sredino splava smo postavili drog s Cenetovo brisačo na vrhu, čeprav je bil skrajno ogorčen. Rekel je, da ponižujemo njegove lastninske pravice. Nič zato, zastava

mora biti na ladji. „Kapetanski most“ je zasedel „Janez Bled“, menda zato, ker je bil najbolj doma na vodi. Saj je k mežnarju na otok vasovat hodil. Naj se pa še tu pokaže, sem si mislil. Nageljna tu itak ne bo dobil, čeprav petkrat objadra jezero. Pravzaprav bi moral jaz to častno mesto prevzeti, ampak rečem Vam, nisem nič kaj trden na vodi. Saj smo tam pri nas doma tudi veslali, ko smo bili še otroci, po Bistrici. Kar nekaj krajinikov smo skupaj zbili, pa smo se sukali po kakšnem tolmunu, ki je bil komaj toliko velik, da smo čoln mogli obrniti.

Za tukaj pa je potreba posebno močnega moža. Janez je bil ponosen na imevanje. Takoj, ko se je posadka ukrcala na krov, se je glasilo povelje: „Odrini!“ Pod krepkimi sunki veslačev se je barka odmikala od brega. Jaz sem bil pri krmilu. Puhal sem dime v zrak ter strokovnjaško rokaval s krmilom. Bili smo že na odprtem. Peli smo tisto „Po jezeru“, potem pa „Dekle je po vodo šla“. Vesla so udarjala v taktu, kakor včasih na starih grških galejah.

Z zmanjšano brzino smo privozili mimo bobrovega domovja. To je zmiraj ob bregu, okroglo oblikovan kup lesa. Vedno gleda za en meter ali še več iz vode. Les je nagrizen na kratke in dolge kose. Ta les včasih priplavijo bobri čisto z druge strani jezera. Bober nas je seveda že od daleč čul. Dal je svoji družini znak nevarnosti z močnim udarcem z repom po vodi. Ogleдали smo si z vseh strani to bobrovo domovanje, potem pa smo nadaljevali vožnjo. Voda je bila zelo čista. Obale so deloma strme in kamenite, deloma pa močvirnate in nedostopne. Vse to pa je tako lepo razvrščeno, da človeka kar prevzame ta lepota prirode. Proti večeru smo se vrnili v naše pristanišče. Po večerji smo obsedeli okrog ognjišča. Luna je že vzšla ter se ogledovala v jezeru. Nešteto zvezdic je migljalo na nebu. Breze so šumele nad šotorom, mi smo si pa pripovedovali doživljaje iz minulih dni. Sem ter tja smo kakšno lepo domačo zapeli. Kakor v kakšni stari indijanski povesti, tak je bil ta večer ob ognju — pred šotorom — v sredini pragozda.

Pozno je že bilo, ko smo razpeli mrežice proti komarjem in zaspali. Ogenj nas je varoval pred divjačino.

Drugo jutro smo bili že zgodaj na nogah. Dopoldne smo veslali na drugo stran ob obali. Že za prvim ovinkom smo prestrašili losa, ki je stal do kolen v plitvi vodi ter zajtrkoval trdo travo. Počasi je odšel po svoji stezi. Menda se mu je čudna zdela ta prikazen. Prav gotovo, da pred nami še ni nobeden belih veslal po tem jezeru. Mogoče pride enkrat na leto kdo od Indijancev v malem čolnu iz ljubja nastavit zanke in pobrat ujete bobre.

Potem smo še splašili nekaj jat rac, ki so jo hitro ubrale na drugo stran jezera.

Popoldne je bilo plavanje. Najprej je bil na drugi strani jezera „dolgi Janez“, saj ni čudno, ko ima pa še enkrat tako dolge bedre, kakor pa mi. Ampak nazaj sem bil pa jaz prvi, zato ker sem jo že na sredi kar nazaj ucvrl. Saj so rekli drugi, da to ne velja, toda prvi sem bil pa le nazaj. Malo smo še posedeli, potem smo se pa pripravili za odhod.

Zopet osedlani z vso ropotijo smo gledali zadnjič jezero pod nami. Sam Bog ve, kdo bo prihodnji spet našel ta skriti biser, kdo bo plaval med srebrnimi valovi? Kdo bo plašil bobre na tej vodi in zasledoval losa ob bregovih? Ne verjamem, da bi še kdo od Slovencev kdaj zašel v ta skriti del kanadskega pragozda. Če pa bo, naj odveže flos ob bregu, naj prečita v debele hlode zarezana imena. Kar korajžno naj zavesla, kakor smo mi pod hrabrim poveljstvom našega „kapetana“.

Mračilo se je že, ko smo prispeli nazaj v našo drvarsko naselbino.

Drugi dan smo čili in zdravi zopet pljunili v dlani. Začela se je zopet stara pesem žage in sekire.

Tako je, dragi prijatelji in čitatelji „Našega tednika“. Čeprav je dosti žuljev in znoj, pa včasih tudi kaj veselega užijemo. Sedaj vem, da bi „Lončarjeva“ vse besede nazaj vzela, kar jih je čez mene in čez Janeze rekla. Naj se le pridno v jezik ugrizne. Hu hu! — Tudi „Limbarski“ bi prav gotovo kar z nami pritegnil, če zna kaj peti. No, pa če bi tudi malo narobe zvil, mu ne bi prav nič zamerili, saj so pa tiste lepše, ki jih napiše. No, za danes je že menda dosti tega. Vam bom pa drugič še kaj povedal; če Vam je prav, Vam bom razložil, kako sva s Cenetom proti zapadu „rajžala“.

Dobro se imejte ter sprejmite pristrčne pozdrave od Janezov iz Kanade, ki Vam vsem tudi prav vesele in blagoslovljene velikonočne praznike želijo.

Vaš vdani Žefrančkov Poldek.

Novi dan

Novi dan na okno trka.
naj odgrnemo zaveso;
toda nihče ga ne vpraša,
kaj v naročju nam prinaša.

Bo li s cvetjem nam obrobil
ceste, poti in steziče?
Morda spletejo nam sence
do večera grobne vence...

To je dobro, da ne vemo
tega, kar se bo zgodilo,
da je vse tako neznano,
kakor da je zakopano.

Marsikdo ugiha, sklepa,
sanja in načrte snuje;
preden pa se noč približa,
vse usoda mu prekriža.

Limbarski

„Na dež se nareja,“ je mignil Lojz z glavo proti oknu. Se je res vleklo skupaj, toda do dežja je bilo še daleč.

Rakarica ni rekla nobene več. Je čutila, da se Lojze še ni prav unesel in da ga še od zadnjič nekaj grize.

Pod noč je Lojze utonil iz bajte. Nebo se je res do kraja pretegnilo s sivino in dež ni bil več daleč. Peter je oblečen legel na posteljo in bolščal v strop. Truden je bil. Tako, kot ta teden, z Lojzetom še nista garala. Pot in sline, oboje hkrati mu je curelo po bradi. Lojze se pa kar ni unesel. Kakor da ga hudič drži.

Zunaj se je temnilo. Lojze je za trenutek postal in z očmi preletel sivino nad kroparsko stranjo.

Potlej se je zasukal v vas. Cerkev sv. Primoža se je komaj še videla. Pred Prosenovcem je prisluhnil. Reza je bila na dvorišču in vpila proti hiši.

V tem hipu je Lojze vedel, da ga je samo ta glas tako gnal ves teden. Saj si je v gmajni tajil. Skušal je nemir potlačiti, toda ni se mu posrečilo.

Pomaknil se je za vogal. Rad bi stopil na dvorišče, toda ni imel vzroka. To bi pogledal Prosenar. In z Rezo še nikdar nista govorila.

Potlej je Rezin glas obmolčal. Slišal je, da je odšla v hlev. Splazil se je ob zidu do hlevskega okna in se potegnil kvišku. Reza je brnjala med kravami in potihem pela. Imela je lep, čist glas in pri petju je rahlo majala z glavo. Nato je z močno roko pobožala junico.

Lojze se je spustil na tla. Z neznanom silo ga je nekaj grabilo pri srcu. Rad bi stopil v hlev in kar naravnost povedal, kar ga je davilo.

Začelo je pršiti. Droban dež je mrlel v temo, in se je že tako zgostila, da cerkve ni bilo več videti.

Tedaj se je Lojze obrnil. Počasi kakor brez zavesti se je vlekel proti bajti. Ko je stopil v hišo, se je brez besede slegel, potegnil s prsti skoz mokre lase in odšel v kamro.

Zdaj je Rakarica vedela, da z Lojzetom nekaj ni prav. Dež je žlagal skoraj vso noč. Lojze ga je vseskozi slišal. Šele proti jutru se je unesel, toda tišina, ki je nastala, ni kazala, da se bo vreme kaj prida spremenilo.

K maši je Lojze vzel dežnik. Širok je bil, še očetov.

Čeprav ni pršilo, je bilo nebo tako nazarensko pristujeno, da je vse obetalo dež. Dolgo je strmel proti Prosenarju, toda Reze ni mogel opaziti. Je morala že oditi.

Zadrevil se je v dolino. Med zadnjimi je prišel v cerkev. Gospod so že pristopili.

Skušal se je razgledati po cerkvi. Vse rute je obgledal, preden je našel Rezo. Bila je prav v kotu in brala iz knjižice.

To nedeljo je bil Lojze bolj slabo pri maši. Skušal se je zbrati, pa so mu oči kar same ušle k Rezi.

Pred zadnjim evangeliem se je zunaj ulil dež. Lojze je videl, da se je Reza splašeno ozrla v cerkevna okna.

„Dežnika nima,“ mu je pobilsnila misel in dobro se mu je zdelo, da je vzel očetovega, ki je za dva dovolj širok.

Kar ustavila se mu je molitev in komaj je čakal, da je bil blagoslov v kraju. Med prvimi fanti je zginil pred cerkev.

Reza je prišla med zadnjimi. Zagledala se je v sivino in Lojze je videl, da se ne more odločiti.

Pa se tudi sam ni mogel. Iz zadrege se je motovilil pred stopnicami.

Nazadnje se je le okorajžil.

„Če misliš kar koj na Jamnik, lahko stopiš pod moj dežnik. Širok je. Za oba bo dovolj prostora. Dež ne obeta, da se bo unesel.“

Reza ga je začudeno pogledala, potlej se je spomnila, da sta se že nekje srečala.

Koj je prikimala. V Lojzetu je vse zatrepalo. Počasi sta odšla po bregu in se obrnila proti domu.

Lojzetu se ni nikamor mudilo. Ljudje so se že raztekli, prav sama sta rinila navzgor.

Dež se ni ustavil. Še veter je začel vleči.

„Pristujeno vreme,“ je zinila Reza in od strani pogledala Lojzeta.

„Bolj ne more biti,“ je zastavil Rakarjev. „Če bo jutri tako, ne bom lezel v gmajno.“

„Kaže, da ne bo boljše,“ je klepetičila Reza. „Kje pa delaš?“ Tikala ga je kakor on njo.

„V Lajški gori sekava z bratom za Potočnika.“ „Tako,“ je rekla vesela.

„No, dela je na Jamniku vedno dovolj. Tega ne manjka,“ je hitro rekel Lojze, ker se je bal, da se bo pogovor ustavil. Obenem je poskušal, da bi čim bolj skril svojo šepavost. Pa se mu ni posrečilo. Reza je kmalu opazila, da šepa.

„Te noga boli?“ ga je nenadoma vprašala.

„Me boli,“ je zmedeno potrdil.

„Si se usekal?“ je bodla Reza naprej.

„Voz me je povozil, ko sem bil še otrok. Ravno čez nogo. Od tistokrat se mi pozna in ob slabem vremenu me rado trga.“

„Tako,“ je spet preprosto rekla Reza.

Lojze ni vedel, kaj bi ji še rekel. Vroča sramota ga je občila in najraje bi na glas zaklel nad svojo šepavostjo.

„Pozimi bo na Jamniku pristujeno,“ je znova začela Reza sama.

„Se ne preveč. No letos, ko nekaj fantov manjka, se bo že malo poznalo. Pa je zima brž okoli.“

Zdaj šele si je Lojze natančno ogledal Rezo. Obraz pod ruto je bil širok in na čelu narahlo pegav. Lasje, kar jih je gledalo spod rute, so bili kostanjevordeči. Roke je imela močne in zalite. Oči pa so ji bile nenavadno živahne, skoraj nagajive.

Malo pred vasjo se je Lojze domislil, da ji mora še nekaj povedati.

„Zadnjič sem te poslušal, Lepo poješ.“

Nalašč se je zlagal. Ni hotel povedati, da jo je sinoči gledal skoz hlevsko okno.

„Kje si me slišal?“ ga je nagajivo ošvrknila s pogledom.

„Slišal sem te,“ je zmignil z rameni.

Pred Prosenarjem sta se ločila. Reza se je z nasmehom zahvalila za dežnik in Lojze je mimogrede z dlanjo zdrsnil po Rezinih prstih, ki so oklepali knjižico.

„Vesel sem, da sva šla skupaj,“ je krehnil v zadregi. Reza je bila skoraj že na dvorišču.

(Nadaljevanje sledi)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob pol 9. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska služba božja je ob nedeljah in praznikih ob štirih popoldne.

NA RADIŠAH BODO ZAPELI NOVI ZVONOV

(Lambert Pisjak, Pridounik)

Lepa misel se je porodila, da cerkev naša spet zvonove bi dobila: takoj so zbrali se močje in iz srede svoje izvolili komitē. Začeli zbirati denar, blagó; in dati moral je vsakdo, kdor hotel še ostati je faran, obdržati dobro ime, biti kristjan. Dati je moral, če ni hotel biti zaničevan, četudi težko segel v žep je po denar. Pa je segel v žep, ker bilo bi ga sram, da ničesar ne bi dal le on sam. Dati je moral, to bil je diktat, kateremu se moral je vkloniti vsak.

Pa tudi gospodo v Celovcu smo prosili, da nam bi nekaj za zvonove podarili. Saj dolga leta nam denar pobirali, nazaj pa še nikoli nič podarili.

Medgorjani, Podkrnovčani in Polanci vi vsi,

naj dali bi nekaj tudi še vi, saj peti slišali jih boste vsi. Ko blagoslovili jih bomo enkrat, povabili vas vse bomo takrat.

Prejšnjo nedeljo so nam g. župnik Jank oznanili, da so bili ob njih navzočnosti zvonovi tam na daljnem Tirolskem že uliti. Vendar še ni mogoče določiti točnega dneva blagoslovitve. Ta dan pa bomo vsem našim prijateljem, znancom ter dobrotnikom širom dežele v „Našem tedniku“ pravočasno sporočili.

Prevleke za tla, 1 in 2 m široke, v novih vzorcih, dospelje S 23.80. — Namizni prti 120 cm krat 120, pisani karirasti S 39.

BRUNNER Celovec-Klagenfurt

NA VRHEH

Bil sem nekoč v Dobrli vasi. Tam sem v neki gostilni prvič slišal ime Na vrheh. Poslušal sem pogovor in sem končno dojel: „Aha, to smo pa mi.“ Ko sem nato začel premišljevali, sem ugotovil, da je to ime gotovo že nekaj starodavnega in tudi pravičnega.

Naš kraj res leži nekoliko višje in je lepo zaokrožen z našimi vrhovi, ki so: Kicelj, Gracarca, Proboj, Pogreč in St. Vidska gora. Tu živimo kakor v kaki republiki brez kakega posebnega poglavarja, pa jo kljub temu dobro vozimo. Poleti smo bolj utrjeni, pa kljub temu še radi splezamo na Kicelj. Tam smo tudi mi letoviščarji. Ako pa gremo od nas samo par minut, že si lahko ogledamo njive, travnike in Zablasko jezero, kateremu so nekateri nadeli neko skrupucano in nerazumljivo ime: „Turner See“.

„Na lenu v vopci je šac,“ tako nam je naša rajna mama pripovedovala. In še tole pripovedujejo: Rajni Oslav oče na Veselah je šel nekega dne v vopco na Kicelj, da bi odkril zaklad. Na skalni steni je izraščena velika človeška glava. Ko je oče že precej globoko odkopal, je začela ta glava kimati. To je sicer pomenilo, naj oče nadaljuje s kopanjem, toda ko je oče zagledal, da glava kima, se je silno prestrašil. Kramp je treščil daleč od sebe, sam pa se je spustil v beg. Med begom pa je slišal doneti glas: „Ti nesrečni človek, da me nisi mogel rešiti.“

Ko sem še kot mlad fant slišal to pripovedovanje, sem si mislil: „To bo treba izkoristiti. Toda ne grem sam, biti morava dva, da bo več korajže.“ Povedal sem svojo misel svojemu šolskemu prijatelju Tončetu, ki je bil seveda tudi takoj pripravljen, da greva kopat zaklad. Tudi on sam je že nekaj slišal doma, da sta v vopci dva škafa zlatnikov. Bila sva silno navdušena nad tem, da bova izkopala zaklad in bova kar naenkrat bogata.

Najraje bi šla kar na delo, toda nikakor nisva mogla. Zjutraj sva morala v šolo, popoldne pa sva morala krave pasti. V nedeljo je bilo isto, zjutraj sem moral za živino, po južini v cerkev, nato pa spet za živino. Nikdar ni bilo mogoče dobiti časa za kopanje zaklada, bila sva priklenjena kakor

Pri nas na Koroškem

na verigi. Hotel sem pregovoriti sestre, ki so bile starejše od mene, naj bi mesto mene pasle krave. Toda nobena ni hotela pasti mesto mene ob nedeljah živine, četudi sem jim obljubljal, da bodo nekoč pri meni za kravarice, ko bom velik in bom imel sam

ZA POMLAD priporoča dobra oblačila

WALCHER

Celovec-Klagenfurt, 10. Oktober Strasse 2.
Lastna izdelovalnica.

svoje posestvo. Toda tudi ta obljuba ni pomagala, imele so gotovo že kaj boljšega obljubljenega.

Zato mi je Tonče svetoval, da bo še najlažje priti do zaklada, ako enkrat nedeljo popoldne izpustiva blagoslov. Kmalu sva bila dogovorjena. Neko nedeljo popoldne sva imela krampe že pripravljene za hlevom. In da nihče ne bi vedel, kaj nameravava, sva se oblekla, kakor da bi hotela iti v cerkev. „Kaj pa se danes tako mudi,“ je rekla nama. „Danes greva s Tončetom malo preje,“ sem odgovoril. Nikdo ni kaj sumil, kam sva nameravala. Splazila sva se skozi hlev, da sva tam vzela krampe, nato pa sva jo vdrla na Kicelj. V nekaj minutah sva bila že v vopci. Takoj sva začela z delom. „Čin, čin, čin!“ je odmeval glas po skalnati votlini, kakor bi v resnici že zadevala ob same zlatnike.

Naenkrat, nekaj strašnega! Tonče je ravno zavihtel kramp, toda čudno prestrašenemu je kramp padel iz rok. Z bliskovitim skokom je namreč mimo naju treščil - zajec iz svojega gnezda. Oba sva bila silno prestrašena. S trepetajočim glasom začne Tonče govoriti: „Ti presneti zajec, jaz sem pa žinjal, da je „bergmandel“. In jaz rečem: „Jaz pa sem mislil, da je bil škrt.“

Vse veselje do zaklada je bilo končano, tresle so se nama noge in srce je nemirno bilo. Zapustila sva vopco in šla sva potrti domov. — Sedaj naj pa še drugi fantje poskusijo, jaz jim želim vso srečo pri kopanju zaklada.

Vršan.

STEBEN V PODJUNI

Na cvetno soboto, dne 5. aprila, je umrla v starosti 76 let Ana Kraiger. Rajna je bila žena nekdanjega koroškega deželnege poslanca Ferda Kraigerja. — Rajno smo pokopali ob veliki udeležbi prebivalstva v ponedeljek, dne 7. aprila. — Vsem sorodnikom naše iskreno sožalje.

KAZAZE

Huda zima se je tudi od nas umaknila. Veliko dela je zastalo, zato je pa sedaj treba bolj pljuniti v roke. Pa tudi pozimi nisimo držali križema rok. Napravili smo nove cerkvene stole in cerkev takorekoč prenovili. Kar lepo je sedaj v naši cerkvi. Dela je izvršil g. Rehak, mizarski mojster v Sinči vasi, v splošno zadovoljnost. Tako smo izpolnili del želje prevzvišenega, ki jo je lani izrazil ob priliki birme. Drugega dela, namreč povečati cerkev in pritegniti v faro Priblo vas, pa nismo mogli izvršiti, ker se Priblani drže še starega reka: Pod krivo palico je dobro biti.

Na cvetno nedeljo je milostljivi gospod prošt Trabesinger blagoslovil nove stole, pohvalil farane za njih požrtvovalnost in navduševal za obilno udeležbo pri predstoječi duhovni obnovi. Ko so stoli novi, naj se še ljudje prenovijo. Zvečer je res pričel z duhovno obnovo salezijanski duhovnik, preč. g. Anton Cvetko, ki je vodil duhovno obnovo do velikega četrta. Iz srca se mu zahvaljujemo za njegove izklesane nauke in neumoren trud v spovednici. Udeležba je bila lepa. Seveda, nekaj zastaranih grešnikov je še ostalo. Zanje pa hočemo moliti, da bi tudi oni enkrat doživeli dan vstajenja.

Na velikonočni ponedeljek pa so nam postregli fantiči in deklič s šaloigrami: „Zamorec“ in „Oh ta Polona“. Tako vidite, da polanci tudi nismo kar tako.

Poleg vsega tega je pa padla tudi katera

trpka kaplja žalosti. Dne 20. 2. smo pokopali Frčnikovo mater iz Humč. Zgodaj je postala vdova in sama brez kake rente spravila svoje 3 otročiče na noge. Veliko je molila, širila „Nedeljo“, bila vneta za vse dobro, kadar je mogla, je prišla k sv. maši in zakramentom. Bog ji bodi plačnik!

Na cvetni četrtek smo pa pokopali Hvalčevega očeta iz Metlovega. Dosegel je lepo starost, 86 let. Na veliki četrtek smo nato pokopali Kopanovo mater iz Prible vasi. Na velikonočni ponedeljek je zatisnil oči Martinov oče v Kazazah. Eno leto je bolehal, sedaj ga je rešila smrt vsega trpljenja. Gospod daj jim večni mir in pokoj!

ST. JAKOB V ROŽU

Veliko noč smo letos praznovali pri nas prvič po starem nekdanjem obredu. Prvič smo tako mogli doživljati vso lepoto in veličastnost velikonočnih obredov. — Že v soboto popoldne je naznanjalo streljanje iz možnarjev, da se približuje največji praznik. Posebno Vašani in Svatinci so se v grmenju odlikovali, in tudi pri farni cerkvi je to pot donelo kot že dolgo, dolgo ne tako. Od polnoči do popoldneva na Veliko nedeljo je grmel kot na fronti.

Zvečer ob 8. uri so se pričeli obredi, kakor so bili v navadi v starih časih in smo jih doslej opravljali v soboto zjutraj, toda navadno v prazni cerkvi. K slovesnosti je pripomoglo veliko število ministrantov, dijakov in treh bogoslovcev, med katerimi je bil tudi naš letošnji novomašnik. Tudi poživljeni cerkveni zbor nam je prav lepo zapel pri slovesni nočni in slovesni velikonočni maši v nedeljo dopoldne. Škoda le, da je radi silnega vetra ponoči morala biti procesija brez lučk in tako ni imela tistega velikega zunanjega učinka in pomena: Kristus — luč sveta, razsvetli temo današnjega časa.

Mesar Kristijan Dobernik, kateremu je pred mesecem pogorela mesarija, si je se-

Vse poljedelske stroje

kosilnice	mline
mlatilnice	za moko in zdrob
čistilnice za žito	grablje za
slamorenice	konjsko vprego
sadne stiskalnice	izruvače
dizel motorje	za krompir
kakor tudi:	gnojnične črpalke
mlečne centrifuge	električne plotove
stroje za	za pašnike
surovo maslo	električne motorje
	i. t. d.

šivalne stroje nove in rabljene
rabljene že od S. 750.— naprej)
Bencinske motorje rabljene (generalno reparirane)

nudi najugodnejše:

MAX TRAUN

Pliberk - Bleiburg, Kumeschg. 14

Glavno zastopstvo AGRIA-univerzalnih strojev, ki kosil žanje, orje, okopava in s katerim je mogoče tovoriti do 400 kg z 20 km brzine. — Zamenjam ali vzamem v račun tudi rabljene bežin- in dizel-motorje.

daj postavil novo enonadstropno hišo in je v novo urejenih prostorih mesarije že pričel z obratom na Veliki četrtek.

V torek zjutraj je v Veliki vasi umrl Jožef Mečina v visoki starosti 86 let. Bil je zelo zaslužen za cerkev, vedno se je zelo zanimal za narodno življenje. Na njegovo lastno, malo pred smrtjo izraženo željo, je bilo truplo prenešeno najprej v cerkev, kjer so bili pogrebni obredi s sv. mašo, nato pa je bil pogreb ob zelo veliki udeležbi domačega prebivalstva. Mečinovi družini naše iskreno sožalje!

LOCE

Igralci farne mladine iz St. Jakoba v Rožu so nas na velikonočni ponedeljek po dolgih letih zopet obiskali in nam prika-

Vse gospodarske in poljedelske stroje

kot kosilnice, obračalnike, grablje, brane, okopalnike, kultivatorje dobite najceneje v zalogi strojev, koles in šivalnih strojev

Johan Lomšek

Zagorje - St. Lipš, p. Eberndorf (Dobrla vas), Koroško.

zali igro „Počeni prstan“. Sicer pri nas vidimo večkrat kako igro, toda splošna sodba je bila, da tako lepe igre še nismo videli. Tudi do zadnjega kotečka napolnjena dvorana nam je pokazala, da si ljudstvo želi takih iger, ki odgovarjajo ljudskemu čustvovanju.

Igralci so res izvrstno igrali svoje vloge, tudi pevci so nas med odmorom razveseljevali z lepimi domačimi pesmimi. Najbolj priljubljen pa se nam je mali Franček, ki nas je pred igro tako lepo pozdravil in nam tudi tako pristrčno v igri zaigral.

Farni mladini iz St. Jakoba se prav pristrčno zahvaljujemo ter jo vabimo, naj pride spet kmalu med nas.

ST. VID V PODJUNI

Na belo nedeljo, dne 20. aprila, ponovi igralska družina iz St. Vida ob 3. uri popoldne v St. Primožu Finžgarjevo igro „Večiga“. Pred igro in med odmorom bodo zapeli naši pevci. — Vse prijatelje poštene zabave od blizu in daleč iskreno vabimo.

ZITARA VAS

Na velikonočni ponedeljek je igralska družina priredila igro „Genovefa“, katero so že na tiho nedeljo priredili v Klančah. Tudi tokrat so igralci svoje vloge prav dobro rešili, za veliko dvorano so bili glasovi nekoliko prešibki. Obisk predstave je bil zelo dober.

ZITARA VAS

Dne 15. februarja 1952 so se odprla vrata v novem prosvetnem domu. Prišel se je kuharski tečaj pod vodstvom gospodične Milke Hartmanove. Tekom 6 tednov se je 21 deklet in žena urilo v kuharskih umetnostih. Prav kmalu so bila dekleta s svojo učiteljico povezana v eno družino, v kateri je vladalo medsebojno zaupanje in ljubezen. Pouk in pesem so še posebno povezovali to družinsko skupnost.

Razni govorniki so prišli, da tečajnicam v gospodarskih in kulturnih predavanjih razširijo obzorje. Naglasiti moramo tudi, da je okrajno glavarstvo ob pričetku tečaja šlo zelo na roko in da je tudi Kmetijska zbornica stavila na razpolago štedilnik.

Za cvetno nedeljo so tečajnice pripravile zaključno prireditev. Razstava sama je našla sijajen odmev in se razume, da so dekleta tudi vse prodale, kar je bilo potrebno, da se krijejo stroški tečaja.

Popoldne se je vršila kulturna prireditev pri tako številnem obisku, da ljudje v razmerno veliki dvorani niso dobili prostora.

Prosvetna zveza kot lastnica Doma je povabila tudi plesno skupino iz Beograda, ki je v tem času gostovala po raznih avstrijskih mestih in tudi v Celovcu, k otvoritvi novega Doma.

Tečajnice pa so svojim nastopom pokazale, da so se poleg kuhanja učile tudi petja in da so tudi na odru v igri in rajanju v stanu pokazati, da nekaj znajo.

Še enkrat so se tečajnice zbrale v slovo. Zadnji trenutki šole so bili. Pesem je sledila pesmi. Na obrazih bereš zadovoljstvo in ponos nad velikim uspehom tekom kratkih 6 tednov.

Solze so zalile obraz mladim tečajnicam, ko so si stiskale roke v slovo in se poslavljalje od svoje neumorne učiteljice.

Dom pa stoji tam, kamor so ga slovenski možakarji postavili leta 1912. Župnik Weiss, Anton Gril pd. Jegart, J. Rutar, Ožmova, Urban, Jurij Bornik in drugi so stali ob njegovem rojstvu in želeli, da bi hiša služila utrjevanju slovenske kulture in vaše skupnosti.

V ST. RUPERTU PRI VELIKOVCU

bodo gojenke kmetijsko-gospodinskega tečaja priredile v nedeljo, 27. t. m. ob zaključku tečaja razstavo ročnih del in kuharskih izdelkov ter prireditev v obliki akademije. Točnejši spored bo še objavljen. Že danes vsi prav lepo vabljeni.

Kupujte predvsem pri trgovcih, ki oglašajo v našem listu!

Zvišajmo pridelke krompirja

Gospodarstva brez krompirja si danes ne moremo zamisliti. Na to premalo mislimo, tega se premalo zavedamo. Še manj pa mislimo na to, kako bi pridelke krompirja povečali. Ne moremo povečati površine naših njiv in naši mali in srednji kmetje ne morejo poljubno povečevati njiv za krompir, pa če bi še toliko želeli imeti zasajene večje površine s krompirjem. Razen tega pa vsak ve, da že zaradi dela, ki je nujno vezano s pridelovanjem krompirja, ne more poljubno povečevati njivske površine za pridelovanje krompirja. Zato je edini izhod v tem, da na isti površini pridelamo čim več.

Krompir uspeva dobro v rahli in dobro prezračeni ter globoko obdelani zemlji. Le v taki zemlji more krompir s svojimi nežnimi koreninami prodirati v zemljo in črpati iz nje velike množine hranilnih snovi. Zato pa je ravno za doseg velikih pridelkov važno, da je zemlja dobro in pravilno obdelana. Taka zemlja je dobro prezračena, se lažje in hitreje ogreje in dalje časa ohrani pomladno vlago.

Na težki zemlji, ki smo jo globoko preorali in pobranili v jeseni, tudi na tako preorano in pobranano njivo že v jeseni gnojimo, gnoj pa podorjemo nato v spomladi. Na rahli zemlji pa je bolj priporočljivo gnojiti šele spomladi. Vendar pa smemo spomladi gnoj podorati šele, ko se zemlja toliko osuši, da se več ne maže. Na taki zemlji se tvorijo trde kepe in na taki zemlji krompir slabo uspeva.

Gnojenje

Krompir zahteva obilno gnojenje s hlevskim gnojem. Na rahli zemlji gnojimo s 250 centi na hektar. Na težki zemlji hlevski gnoj zemljo rahlja, na tej zemlji se gnoj bolj počasi razkaja in pride gnojenje krompirju še v dobro tudi naslednjemu sadežu. Zato na težki zemlji gnojimo s hlevskim gnojem bolj močno kakor pa na rahli zemlji (300 do 400 centov).

Tudi gnojnica prija krompirju, vendar pa moramo gnojnico razvažati že dalje časa pred sajenjem. Ker pa je tako gnojenje enostransko, izpopolnimo gnojnico s tem, da gnojimo še tudi s fosfornimi gnojili (superfosfat).

Ako pa hočemo doseči res dobre in velike pridelke, pa samo gnojenje s hlevskim gnojem ne zadostuje. Dodajati moramo še umetna gnojila, ker se ta tudi ravno pri pridelovanju krompirja najbolj izplačajo. Krompir potrebuje zlasti velike množine kalija in dušika. Ker pa v naših zemljah

ped visoke. Prejšnje gnojenje z apnom bi moglo vplivati na razvoj krastavosti krompirja.

Kdaj in kako sadimo?

Da krompir hitro vzkali in hitro poganja, potrebuje gotovo toploto. Zato nima nobenega pomena prehitro sajenje krompirja, dokler je zemlja še hladna. Ako po sajenju nastopi še vlažno in hladno vreme, veliko gomoljev zgine in tako vreme tudi vpliva na razvoj raznih bolezní. Tudi bujno raste plevel in tudi pozni mráz škoduje mladim krompirjevim klicam. Zato sadimo krompir proti koncu meseca aprila in do srede meseca maja, v mrzlejših krajih pa še pozneje. Zato je tudi zelo riskantno saditi zgodnji krompir v hladnih hribovitih krajih.

Za seme so najprimernejši taki gomolji, ki imajo premer od 4 do 7 cm. Premali gomolji dajejo majhne pridelke, večji gomolji pa tudi ne dajejo sorazmerno večjega pridelka. Ako je zaradi prevelikih gomoljev ali zaradi pomanjkanja semena potrebno gomolje rezati, jih režemo po dolžini kakih 14 dni pred sajenjem. V novjšem času priporočajo, da prerežemo gomolj samo do približno 4/5, tako da se obe polovici še držita druga druge. Ta narezani krompir hranimo nato na zračnem prostoru in šele pri sajenju samem ločimo obe polovici razrezanega gomolja. Nekateri so dosegli s takim rezanjem že zelo dobro uspehe. Vsekakor pa moramo opustiti še nadaljnje rezanje polovic gomoljev v majhne koščke, ki imajo mogoče komaj po eno oko.

Priporočljivo je, da krompir za seme ka-

kih 14 dni pred sajenjem prenesemo iz kleti na zračen in svetel, toda pred mrazom zavarovan prostor. Tu gomolji začnejo polagoma kaliti in tak krompir pozneje na njivi preje požene.

Ko sadimo krompir, se moramo zavedati, da je krompir taka rastlina, ki potrebuje mnogo zraka pa tudi zadosti zemlje. Zato tudi krompir osipamo. Gosto sajen krompir daje samo male gomolje. Je pa odvisno tudi od sorte, v kakšni razdalji bomo sadili krompirjeve gomolje. Sorta „Ackersegen“ potrebuje več prostora in jo moramo zato saditi bolj na redko, kakor pa n. pr. sorto „Erstling“. Zato sadimo v vrsti gomolje v razdalji 25 do 40 cm. Vrste pa naj bodo oddaljene druga od druge 55 do 65 cm. Saj je to potrebno tudi zaradi lažjega obdelovanja s stroji. Tako je že stroj za mnogovrstno uporabo normiran za razdaljo med vrstami, ki znaša 62,5 cm. Seveda je tudi ta razdalja med vrstami odvisna od sorte krompirja. Pri zgodnjem krompirju so razdalje manjše kakor pa pri poznem krompirju.

Na vsaki zemlji ne sadimo enako globoko, na težji zemlji bolj plitvo, na lahki zemlji pa bolj globoko, največ pa 12 cm.

Krompir je rastlina, ki nam daje največje pridelke in tudi največje čiste dohodke. To pa seveda samo takrat, ako je pridelalek velik. Zato pa moramo stremeti za tem, da bodo pridelki krompirja res čim večji. Zato pa je potrebno, da izberemo za seme zdrave gomolje in izberemo tudi pravo sorto. Nadalje je treba pravilno in skrbno pripraviti zemljo, potrebno je to zemljo dobro, res dobro pognojiti in med rastjo je potrebno njivo skrbno obdelovati, da krompirjevih grmušljev ne preraste plevel, ampak naj krompirjevi grmušlji čimprej pokrijejo zemljo in prerastejo vsak plevel.

Tudi oni, ki so že v prejšnjih letih zaprosili za tak prispevek pa ga niso dobili, naj vložijo ponovno prijavo.

Posamezni kmetovalci bodo nato dobili obvestilo, ako jim bo priznan prispevek in v kakšnem obsegu. Ako začne kdo graditi jamo preje, predno dobi to obvestilo, ne more dobiti prispevka. — Ko bodo prošnje rešene, bodo kmetje na posebnih sestankih dobili natančna navodila, kako morajo gnojnične jame urediti.

2. Prispevek pri ureditvi silosov

Priprava ensilažne krme pomeni za kmetijsko gospodarstvo zmanjšanje izgube hranilnih snovi, ima pa še mnogo drugih prednosti. Zato je pri naših kmetih še vse premalo zanimanja za to važno kmetijsko ureditev.

Letos bodo mogli dobiti kmetje prispevek pri ureditvi silosov za zeleno krmo in za krompir, ako se obvežejo, da bodo silos gradili še letos in to pod pogoji, ki jih določa Kmetijska zbornica.

Prispevke je mogoče dobiti za silose iz betona (monolitni silosi), za silose iz kamenitih plošč in za silose iz lesa. Prvenstveno bo mogoče dobiti prispevek le za silose iz betona. Le v slučajih ako bi posebni razlogi to zahtevali (pomanjkanje gramoza in peska, izredno težek dovoz), bo mogoče dobiti tudi prispevek za silose iz kamenitih plošč in za silose iz lesa. Tudi štirikotni silosi bodo dovoljeni, toda le tam, kjer so za to posebno tehtni razlogi.

Vsi oni, ki hočejo dobiti prispevke za zgradbo silosa, morajo sporočiti to najkasneje do 26. aprila 1952 Kmetijski zbornici v Celovcu, oddelek za poljedelstvo.

Ta prijava mora vsebovati:

1. Ime in bivališče prosilca;
2. obdelovalna površina posestva;
3. število velike živine;
4. silos za krompir ali za zeleno krmo?
5. velikost nameravanega silosa.

Tudi oni, ki so že v prejšnjih letih zaprosili za tak prispevek, pa ga niso dobili, naj vložijo ponovne prijave.

Posamezni kmetovalci bodo nato dobili pravočasno obvestilo, ako jim bo priznan prispevek in v kakšnem obsegu. Ako začne kdo graditi silos preje, predno dobi to obvestilo, ne more dobiti prispevka. — Ko bodo prošnje rešene, bodo kmetje na posebnih sestankih dobili natančna navodila, kako morajo silose graditi.

3. Semenski krompir 1952

Pri nobeni drugi kulturni rastlini ni redno menjavanje semena tako nujno pomenjavanjem semena moremo dobiti velike pridelke.

Zato je ameriška ECA-misija dala na razpolago znatne zneske za omogočenje znižanja cene semenskemu krompirju.

Vsak, kdor bo zaprosil za semenski krompir, bo mogel dobiti približno 25% tega, kar potrebuje. Manjša posestva bodo mogla dobiti do 300 kg semenskega krompirja.

Cena za ta semenski krompir je za 100 kg brez vreče:

pozne sorte	srednje zgod. sorte	zgod. sorte
„Ackersegen“	„Böhms Allerfrüh.“	„Erstlinge“
		„Sieglinde“
„Voran“	„Böhms Mittelfrüh“	„Oberarnbacher“
originalno seme	154	171 188
priznani l. pridelok	139	155 171

Gornje cene se še znižajo za 20 grošev pri kilogramu.

NOV PLUG ZA ORANJE ZEMLJE

Poskusi, ki so jih vršili v zadnjih desetih letih na neki poljedelski poskusni postaji v Texasu so pokazali, da ima oranje, pri katerem ne obrnemo vrhnjih plasti zemlje, svoje določene prednosti; posebno na področjih z majhno količino padavin. Spremenjen plug, ki ima pritrjena nožo podobna rezila, s katerimi zrahlja zemljo samo pod vrhno plastjo, uporabljamo pri pripravljanju zemlje za setev. Po vsaki žetvi pa pustijo strnišče, da preprečijo delovanje vetra na zemeljsko površino.

NOV STROJ ZA POBIRANJE KROMPIRJA

V Veliki Britaniji so izdelali nov stroj za pobiranje krompirja. Njegova značilnost je poseben koničen „boba“ za razbiranje krompirja, v katerega pada krompir, ki ga je izkopal stroj. Iz tega „bobna“ pride krompir v drugi oddelek za sortiranje, kjer ga posebne krtače mehanično očistijo; končno pa pade na ploščo, ki se vrti. Na tej plošči se od krompirja odločijo vsi kamni in kupi zemlje. Z novim strojem se stroški za pobiranje krompirja zmanjšajo za približno 75 odstotkov.

Našim gospodinjam

Kakšen bo moj vrt, ko pridem domov

(Šolska naloga v gospodinjski šoli v št. Rupertu)

Doma imamo vrt, ki obsega 140 m² zemlje. Na vrtu smo vedno pridelovali zelenjavo, ki nam je služila čez poletje. Lega našega vrta je jugovzhodna. V gospodinjski šoli v št. Rupertu sem se naučila, kako naj gospodinja razdeli in izkoristi svet na vrtu, da bo imela čim več koristi od njega. Ko pridem domov, bom prav po novem začela. Upam, da mi bodo domači prepustili vrt, da ga bom lahko po svoji volji uredila.

Vrt bom že v jeseni prekopala in ga po možnosti pognojila z mešanim hlevskim gnojem. Prekopane zemlje ne bom poravnala z grabljami in sicer zato ne, da se bo zemlja v zimskem času bolje prezračila.

Večkrat se gospodinjice pritožujejo, da jim gnije čebula in drugo. Meni pa ne bo, ker bom pazila na pravilno gnojenje in obdelovanje. To si bom še posebej zapomnila, da korenasti zelenjavi ne ugaja sveži gnoj. Po sredini vrta bom naredila glavno pot, ki bo tako široka, da bo mogoče po njej, če bo potrebno, voziti tudi z vozom. Iz glavne poti bo vodilo več stranskih poti. Gredice bom napravila 1.20 m široke, da bom lahko sadila na gredice s stezice in pri odstranjevanju pleva ter pobiranju pridelkov ne bom stopala na gredico, ker bi

s tem poškodovala ostale rastline. Ob glavni poti in ob stranskih poteh bom vsejala oziroma nasadila cvetlice. Že februarja meseca bom v zabojčke nasejala solato idr., da bom potem, ko se bo zemlja ogrela in osušila, že lahko nasadila na prosto mlade rastline. Tako bom imela prva v vasi glavno solato in še kaj drugega bom mogla dati na mizo.

Med prvo solato, ki jo bom vsejala na prosto, bom vsejala tudi mesečno redkvico. Med zelje in karfijolo, ki se sadi precej na redko, bom nasadila kolerabo ali rdečo peso, ki lahko zraste do takrat, ko se zelje razraste.

Do zdaj smo doma nasadili na gredo kumare in smo čakali na kumare tako dolgo, da so obrodile. Zdaj bom pa nasadila solato med kumare, da mi ne bo treba gledati praznega prostora. Tako bom boljše izrabila prostor. Še en dan ne sme ostati kakšna gredica prazna. Tako bom dobila iz vrta dvakrat ali še trikrat tako velik pridelok kakor pa je danes.

Veselim se že in upam, če bo moje delo Bog blagoslovil, da bo prihodnja leta vedno lepše na mojem vrtu.

Anica Sušnik, Radiše.

Kmetje, preberite!

1. Prispevki pri ureditvi gnojšč

Brez pravilno in skrbno urejenega gospodarstva z gnojem ni dobrih pridelkov, brez urejenega gnojšča ni zvišanja proizvodnje. To je temelj, na katerem moremo trdno graditi stavbo našega kmečkega gospodarstva.

Zato so tudi za letošnje leto na razpolago precejšnji zneski iz Marshallovih kreditov za priznavanje prispevkov kmetom, ki hočejo izboljšati svoje gospodarstvo z gnojem.

Ta prispevek je mogoče dobiti za ureditev gnojnične jame iz betona ali deloma iz betona deloma iz lesa ali pa iz lesa. Nadalje je mogoče dobiti prispevek tudi za ureditev jame za razredčeno gnojnico.

Predvsem je mogoče dobiti prispevek k zgradbi gnojnične jame iz železo-armiranega betona. Kjer je zgradba take jame možna in ni posebnih razlogov, da bi bil pokrov jame iz lesa ali da bi bila tudi ostala jama iz lesa, je mogoče dobiti prispevek le

za ureditev gnojnične jame iz železo-betona. Za ureditev gnojšča in za izboljšanje hlevov letos ne bo mogoče dobiti nobenih prispevkov.

Prispevke za ureditev gnojnične jame je mogoče dobiti le, ako je ta zgrajena po načrtih Kmetijske zbornice in ob upoštevanju pogojev, ki jih je predpisala Kmetijska zbornica.

Vsi oni kmetovalci, ki hočejo dobiti omenjeni prispevek za ureditev gnojnične jame v letu 1952, morajo javiti to najkasneje do 26. aprila t. l. Kmetijski zbornici v Celovcu, oddelek za poljedelstvo. (Landwirtschaftskammer, Abteilung Pflanzenbau).

Ta prijava mora vsebovati:

1. Ime in bivališče prosilca;
2. obdelovalna površina posestva;
3. število velike živine;
4. velikost nameravane gnojnične jame.

Alfa-gnojnične sode v vseh velikostih

Alfa-gnojnične sesalke za ročni

in strojni pogon

vedno in v dobri kakovosti dobavlja

KURT MARKTL & CO.

kmetijski stroji in nadomestni deli

Celovec — Klagenfurt, St. Peter, končna

postaja obusa, Völkermarkter Strasse Nr 117.

na splošno primanjkuje tudi fosforja, je treba misliti tudi na gnojenje s fosfornimi gnojili (superfosfat in Thomasova moka).

Predvsem pa potrebuje krompir velike količine kalija, ki povečuje pridelke, zvišuje pa tudi vsebino škroba v krompirjevih gomoljih.

Fosforna kislina (superfosfat in Thomasova moka) povečuje pridelke, vpliva na pospešeno zorenje, povečuje količino škroba v gomoljih in povečuje trajnost ter tako izboljšuje seme.

Dušična gnojila zvišujejo pridelke. Priporočljivo pa je, da ne damo vse količine dušičnih gnojil na enkrat, ampak v več obrokih. Prevelike količine dušika pa bi mogle vplivati tudi neugodno. Zato moramo zlasti previdno postopati pri gnojenju z gnojnicjo, ker bi prevelike količine dušika mogle vplivati na prekomerno razvijanje grmušljev in tak krompir ima slab okus, njegova trajnost pa je mala.

Letos imamo prvič na razpolago kot kalijevo gnojilo patent-kalij, katerega dajemo na hektar po 300 do 500 kg. Kalijeva gnojila dajemo vsaj 14 dni pred sajenjem krompirja in kalijevo sol podbrnemo. S tem nekako uničimo škodljivo delovanje klora, ki je v kalijevi soli. Patent-kalij pa klora ne vsebuje, zato ga moremo trositi tudi neposredno pred sajenjem in ga tudi moremo mešati s superfosfatom. Apnenomonijski soliter in žvepleni amoniak pa trosimo tudi med sajenjem, pa tudi še pozneje kot naglavno gnojilo.

Ako mislimo gnojiti tudi z apnom, to storimo šele, ko so krompirjeve rastline za

Ob desetletnici

Za desetletnico izseljevanja koroških Slovencev je želel govoriti v celovškem radiu o izselitvi g. Janko Ogris iz Bilčova. Vodstvo radio-oddajne postaje pa je dovoljenje za ta govor odklonilo. Tudi intervencija pri gospodu Goschen-u, kot predstavniku zasedbene oblasti v Celovcu, ki ima nadzorstvo nad radijskimi oddajami, ni nič izdalo. Odklonjen pa je bil govor zato, ker je „preoster in bi povzročil vznemirjenje med ljudstvom“.

Govor prinašamo v celoti in bralci naj sami presodijo, ali je res govor preoster.

Izseljenci sotrpini, dragi poslušalci ob radiu!

Ko se koroški slovenski izseljenci danes, na deseto obletnico 14. in 15. aprila 1942, spominjamo nazaj na tisti temni dan, ko so nas s silo iztrgali z naših domov, ter nas pognali v mrzlo tujino, se nam nehote pred očijo vsi tisti grozni dogodki, ki so zajeli ves naš, po Slovencih naseljeni del Koroške. Z grozo se oziramo nazaj, kajti danes še bolj kot na dan izselitve same, vemo, kaj se je z nami Slovenci nameravalo in kakšna usoda nas je še čakala, da ni prišel dan, ko se je zrušila oblast tistih, ki nas niso hoteli videti kot enakovredne sodeželane poleg sebe na naši domači koroški zemlji.

Kdor ni sam občutil na lastnem telesu vse groze in bolesti tistega dne, si nikakor ne more predstavljati, kaj so naše številne slovenske družine občutile, ko je prišlo povelje: „Proč z vaših domov; hiša, ki ste jo dosedaj šteli za svojo, ni več vaša, ampak ta hiša je postala last nekoga drugega in vi tudi nimate pravice, da si vzamete od svoje lastnine kar koli s seboj!“

Kdo more premeriti bridkost naših dobrih in skrbnih očetov gospodarjev, ki so v skrbi za svoje domove in pri obdelavi ljubljene, od očetov podedovane zemlje osiveli, katerih moči so začele polagoma že pešati in so upali na miren večer svojega življenja, katerega bi še radi preživeli v hiši, ki so ji posvetili vse sile svojih mladih in moških let! Kaj so občutile naše dobre skromne mamice, ko jih je tuja sila odtrgala od njihovih ognjišč, kjer so s tolikimi samoodpovedmi skrbele za svoje družine, katerim so posvetile vse svoje življenje! Pa naša mladina, otroci in dojenčki! Tudi tem je veljalo isto povelje: „Proč od doma, proč z zemljo!“

Postali smo z eno besedo namah brezdomci; vzeta nam je bila svoboda, ki je vendar prva in najosnovnejša pravica vsakega člana človeške družbe.

Ako se pa danes, po 10 letih tega groznega dne vprašamo: „Pa zakaj je vendar vsega tega bilo treba, kdo je vendar krivec vsega tega, groze polnega dejanja?“ Odgovor na to vprašanje je kratek in jasn: Narodna nestrpnost in šovinizem gotovih

ljudi sta kriva vsemu temu! Priprave za ta grozni korak so se vršile že dolga desetletja. Sistematično so nas koroške Slovence hoteli raznaroditi. Izrinili so naš slovenski jezik iz uradov, sprožili so oster boj proti malim ostankom slovenščine po šolah, nekaterim prenapetežem se je še sama raba slovenske govorice zdela kot izzivanje. Ker so pa bili vsi ukrepi za ponemčevanje prepočasni, se je zdelo oblastnikom tiste dobe potrebno, da sežejo po najradikalnejšem sredstvu za iztrebljenje slovenskega življa na Koroškem in tako je prišlo do prve izselitve 14. in 15. aprila 1942. Temu koraku pa bi sledilo še nadaljnje izseljevanje, saj je bilo predvideno, da bodo izselili 50.000 koroških Slovencev. Izvršitev tega načrta je preprečila vojna sreča, ki se je z letom 1943 začela obračati v prid zavznikov.

Nepozaben bo nam ostal vsem, ki smo postali žrtve prenapetega nemškega nacionalizma, 14. in 15. april 1942, ko so nas z vsemi mogočimi vozili vlačili v prehodno taborišče v Zrelcu pri Celovcu. Bili smo močno zastraženi kot največji zločinci in koj drugi dan so nas tirali v Nemčijo in napolnili smo taborišča okrog Nürnberga na Frankovskem. Ko si kličemo v spomin znana imena raznih taborišč kot Hesselberg, Frauenaurach, Rehnitz, Schwarzenberg, Hagenbüchbach, Eichstätt, Rastatt itd., se človeku zdi, da so to samo težke sanje. Saj se človeku po dolgih 10 letih zdi, da kaj takega skoro ni mogoče. Toda žal, bila je vse to grozna resnica. Trnjeva je bila pot, po kateri smo izseljenci hodili. S kolikimi težavami in šikanami raznih Lager- in Einsatzführerjev smo se morali boriti.

Toda neupogljivo je bilo naše upanje na zmago pravice, iz dneva v dan smo črpali moč iz naše trdne vere, da mora priti dan, ko se bodo odprla vrata naših taborišč in ko se bomo izseljenci zopet prosti in svobodni vrnili na svoje domove. Prišel je ta dan in vračali smo se izgnanci nazaj v svojo domovino, toda ne več vsi. Mnogo naših sotrpinov je našlo v težkih letih izgnanstva svoje grobove v tujini. Naj tem žrtvam danes ob 10. obletnici našega križevega pota tudi velja naš spomin in naj jim velja tudi naše zagotovilo: Sotrpini naši, ki spite večno spanje v tuji zemlji, ne bomo vas pozabili nikdar!

Pa tudi po vrnitvi v domovino se iz leta v leto redčijo naše vrste. Težave in trpljenje taborišč so gotovo vsem, mnogim pa še posebno močno zrahljale zdravje in tako jih je dosti, ki so legli že po vrnitvi v domovino v prezgodnji grob. Tudi teh se danes ob 10. obletnici živo spominjamo. Saj nas je tam v tujini družilo skupno gorje in skupno trpljenje, da smo si postali ena sama trpeča družina kot bratje in sestre med seboj.

napoved ne bo Hitlerju povzročila še histričnega napada,“ je nekajkrat skrivnostno mežiknil z očmi Hanzej ter skrbno zganil listič z besedilom in ga spravil z zgornji žep nedeljskega suknjica.

O Jurjevem se je na Sedlcu že razpuščalo prvo drevje, zlasti breze in buke. Ptici so se vsepovsod prav glasno ženili. To je bilo po gozdu vriska in žvrgolenja! Fante skrivače, ki so radi posedali na soncu okrog bunkerja, je kar dvigalo. Še čebele so ob sončnih dneh prišumele gor do Sedelca na pašo v vresje in k fantom na obisk. Prijazno so jim nastavljali roke, da so jim lezle po dlaneh, po rokavih, po ramah in od tam odletavale. Zelo so jih bili veseli, da so iz svojih panjev zašle sem gor. Gotovo so med njimi tudi kakšne domače od Lužnikovih in Kališnikovih, so menili fantje. Blagoroli so jih, da jim bo možno nazaj v dolino, k domu med cvetočim sadnim drevjem, oni pa domov ne morejo, ne smejo. V tihih mislih in vzdihih so jim naročali pozdrave za vse, kar jim je na rodnem domu bilo ljubo in drago...

Bujno je kipelo življenje v gori. Ob zgodnjem svitu je brusil in vabil svoje kure divji petelin. Kdaj pa kdaj je kje v gošči zabavkal tudi srnjak. Vsak dan je bilo več zelenja in več petja, vse več radosti.

Tudi po dolini je kipelo življenje. Ob sončni pripeki je kar puhtelo iz trat, ki so bile posejane z belim in rumenim cvetjem. Povsod so pridno gibali pri delu, tako starejši moški kot za vojsko še negodni mla-

Polni upov in nad na boljše sožitje v domovini smo se po zlomu tisočletnega raja vračali v domovino. Toda že na dan vrnitve smo na žalost morali ugotoviti, da smo bili gotovim krogom nezaželeni, saj bi nas najrajši poslali nazaj. Spoznali smo, da le še ni na Koroško prodrla tista velika idealna misel o mirnem sožitju narodov, kjer bi sosed-narod spoštoval svojega sosedu in mu privoščil iste pravice, kakor jih zahteva za sebe. To spoznanje so potrdili tudi številni naslednji dogodki. Slovenski izseljenci ne bomo nikdar pozabili 1. obletnice naše vrnitve, ko smo na žalost morali ugotoviti, da nam ni bila dovoljena niti ne zahvalna maša za našo vrnitev in maša-zadušnica za umrle naše sotrpine, ki počivajo v daljni tujini. Do danes še ni popravljena vsa škoda, ki smo jo utrpeli slovenski izseljenci, kljub številnim korakom in intervencijam pri oblasteh na Dunaju in v Celovcu. Pač pa se že oglašajo bivši nezakazovani krivci izselitve proti povračilnim zakonom in zahtevajo odškodnino za svoje delo, ki so ga baje vršili v prid izseljencev, v resnici pa v svojo lastno korist. Prav tako se že spet slišijo nove gro-

nje z izselitvijo in nepoboljšljivi hujskači ponovno skušajo zanetiti narodno mržnjo in pozivajo k narodni nestrpnosti, da omenimo samo borbo proti zadnjim ostankom slovenščine v šolah, razno časopisno gonjo proti Slovencem itd.

Menda nam nihče ne more zameriti, če smo slovenski izseljenci resno zaskrbljeni nad takim razvojem, ko vidimo, kako ponovno mračne sile zastrupljajo mirno sožitje obeh narodov v deželi. Slovenski izseljenci bomo tako budno stali na straži, da se strahote 14. in 15. aprila 1942 nikdar več ne bodo ponovile, in bomo skrbeli vedno in povsod, da izgine na naših tleh nacionalna mržnja, ki je prinesla že toliko gorja našemu ljudstvu. Hkrati pa bomo z vsemi silami kovali in ustvarjali bratsko sožitje z nemškim sosedom, ne da bi pri tem odstopili od naše načelne zahteve po popolni enakopravnosti našega ljudstva na zemlji, ki jo poseduje že dolga stoletja. Bratsko prožimo danes ob desetletnici roko narodu-sosedu s pozivom na skupno ustvarjanje pomiritve in s tem bratskega sožitja obeh narodov v deželi!

Ko zima odhaja in pomlad prihaja

Nekje na križpotu sedi Zima, zavita v belo haljo, otožno gleda ter premišljuje svoje življenje. Ko tako razmišlja in se spominja, da je bila dolge mesece ona kraljica vsej naravi, zapazi tam na nekem oddaljenem brežulčku ponižno in tiho Vigred. Ta je še vsa omamljena od dolgega zimskega spanja. Po vsem telesu jo stresata še mraz in strah pred Zimo tam na križpotu. Saj bi mogla opaziti Zima njene prve korake v svet in z enim samim močnim zamahom neusmiljene Zime bi bile uničene in poteptane vse nežne kali drobnih prvih pomladnih cvetic.

Visoko na nebu se smehlja Pomladi zlato sonce. Zaradi njegovih žarkov se opogumi preje tako plašna Pomlad in koraka nižje v dolino, vsa v sreči in v upanju, da bo končno le zmagala. Njeni koraki puščajo za seboj povsod zeleno sled in nežne rastlinice začnejo dvigati svoje glavice.

Tako se Pomlad počasi približuje križpotu, na katerem še vedno straži trdovratna Zima. Ni se še premaknila, le stisnila je še tesneje svojo mrzlo pest in zapretila z njo Pomladi. — Pripihal je mrzel veter s severa in zaprl diš nežni Pomladi. Vsa utrujena se je sesedla in od truda zadremala.

Zima se je lesketala kakor kraljica, vsa posuta z biseri. Pomlad je v sanjah videla vse te bisere, toda ni se dala oslepiti od njih. Sanjala je naprej, sanjala je o toplem soncu, ki bo raztopilo Zimi vse njene bisere.

Ob žvrgolenju ptičk v vejevju se je Pomlad prebudila, pomela si je začudene oči in sama ni verjela. Visoko na nebu se je smehljal zlato sonce, ki jo je nežno božalo s svojimi zlatimi, toplimi žarki. In čuj, sem od križpota se glasi žalosten jok, Kaj je tam? Mogočna kraljica Zima se je

preko noči postarala in je sklonila globoko svoj hrbet.

Pomlad se napoti proti kraljici Zimi in jo sprašuje: „Kaj ti je, mogočna Zima, da se tako potiš od slabosti, ali trpiš glad?“

Zima pa ji odgovori otožna: „Oh, kako sem bila srečna, vsega sem imela dovolj, nikdar nisem gladovala, moji otroci, hladni vetrovi, so skrbeli za mene ter so sipali z nebes na mene srebrne snežinke in me odevali z belimi plašči. Sedaj pa se potapljam tu v morje solz svojih otrok. Kapljice se zbirajo v potočke in kmalu bom sama utonila v njih.“

Pomlad je skromno in mirno poslušala zimsko pripovedko, končno pa je pogumno dejala: „Kaj pa še delaš tukaj in se cmeriš ter zadržuješ popotnike na križpotju. Davno bi že morala vedeti, da je prišel tvoj čas. Zakaj se nisi počasi umaknila tja na visoke gore, kjer je tudi v poletju tvoj dom? Tukaj te žge sonce, da se venomer potiš. In vidiš, tam gredo že delavci z lopatami, da uredijo cestni jarek in v njega se bo iztekla zadnji del tvojega življenja.“

Zima se je prestrašila resničnih besed Pomladi in je namah izginila s križpota.

Ozrla se je Pomlad naokrog, povsod je videla pisano poljano. Zvončki so se oglašali ob šumečih potokih in ptički so prepevali slavo Bogu. Škrjanček se je vzdignil v ranem jutru in zletel visoko v zrak, kamor mu ni več moglo slediti oko. Tu in tam so se že oglašale lastavice in pozdravljale zeleno Pomlad. Vse je ostrmel nad pomladno lepoto in prepevalo čast Bogu, ki je dal to lepo pomladno jutro, v katerem so bile pozabljene vse težkoče zimske bede.

H. W.

Sveta si, zemlja domača!

(Iz novele Junaki „Mrzle vode“)

(5. nadaljevanje)

Za križ kriščanski in svobodo zlato, za življenje domovine Slovencev!

Tvoj notranji sovražnik — junaki „Mrzle-vode“.

Izdano iz slovenskega koroškega generalnega štaba na Veliko noč 1942.

Tako ali kaj podobnega bi mu sporočil in mu pokadil.“

Petrovo obličje je pri teh besedah bilo togo, poteze trde, v očeh se je vžigal plamen, pesti so mu bile skržene.

„Duš, aj bi to bil mrzel poliv za Hitlerja!“ je z zadovoljstvom vzkliknil Hanzej, ki si je hitel zapisovati Petrove besede.

„Besnel bi! Vojvodski prestol na Gospo-svetskem polju bi najbrž dal porušiti!“ je menil Lipej.

„Vsako „mrzlo vodo“ na Koroškem bi dal po gestapovcih pretakniti! Ali zagodli bi mu jo pa le! Veš, Peter,“ je v Folteju znova oživila njegova šaljiva žilica, „ducat cigar bi ti dal in za sedem pip tobaka, ko bi ga le imel!“

„Hm, hočeš reči, da ta vojna napoved nikoli ne bo prišla do Hitlerja, kot si tudi ti brez „dimja“, vem,“ je prizanesljivo vrnil Peter.

„Nič se ne ve, če kdaj ta slovenska vojna

dostniki in pa ženske. Tudi pri Kališniku je oral in sejal Kanalčan s Hanzejevo živino in orodjem. Hanzeju, ki je dan za dnem hodil na konec hriba in se željno zaziral dol proti domu, je bilo, kot da ga pri tepeni tujec ob njegovi živadi in orodju s sedmimi noži reže pri srcu. Ali je to pravica, da je nekdo, ki ni žrtvoval niti groša, postal lastnik vse njegove domačije z živino in stroji vred, Hanzej pa svoj dom in svoj svet, za katerega je vložil toliko denarja in truda, v največjem strahu le zreti sme? Tako rad bi stopal za Pramom, za Hidranom in ravnal plug, brano, metal iz sejalnice, iz predpasnika seme in semenske sadeže! Pa ne more in ne more... Vsem fantom je brezdelje presedalo. Roke bi jim s pravo naslodo zgrabile za sleherno orodje, za sleherno delo na domači grudi. Pa je tako, da Bog pomaga! Za silo so nekaj motovili po gozdu in si preganjali dolgčas, a vse ni bilo nič. Pozimi so si v bunkerju vsaj z branjem krajšali čas... Takrat so se tudi čutili veliko bolj varne kot sedaj, ko v goro zahajajo ljudje... V nedeljo popoldne, zlasti pričenši z mesecem majem, jih pri kapelici na Sedlcu kar mrgli. Eni prihajajo, drugi odhajajo. Cele gručice jih po ure in ure kleči ob Mariji. Glasno molijo in ihte za svoje drage po frontah in taboriščih, za svoje ogrožene domove...

Peter je ob nedeljskih popoldnevih bil kot na trnju. Bog ne daj, da bi koga zaneslo v njihovo sicer odmaknjeno goščavo in samoto! Ne bilo bi prav, če bi kdo zve-

del za njihovo skrivališče. Čeprav bi domačin najbrž ne nesel gestapovcem na uho, ali zareči bi se kje utegnil in sčasoma bi se le zvedelo, kje skrivači tičijo. V nedeljo popoldne so zato fantje morali biti skriti v bunkerju...

Kot na gadu je bil Peter, ko je na svojem opazovanju ugotovil, da zadnji čas gestapovci vse bolj pogosto in v vedno večjih gručah rinejo tja v Potok pod Košuto. Kar šest pasjih mrcin vlačijo s seboj. Kaj, vraga, stikajo tam notri? Ali nemara res preže za njimi, skrivači? Zlomček vedi, če ni tega podvojenega oprezovanja za njimi krivo Hanzejevo pismo! Da je mogel biti tako lahkomišel! Peter se je zadnji čas dostikrat na tihem in glasno razjezil nad Hanzejem, ki je tisto velikonočno vojno napoved Hitlerju zares prepisal na čisto, jo vložil v pismo, pismo naslovil na Hitlerjev glavni stau ter ga izročil neki ženski z Jezerskega, naj ga odda na pošto v Kranju. In ga tudi je. Kaj ga je pri zlomku tako neznansko srbelo, da ni odnehal, dokler pismo ni odromalo! Če ni doseglo Hitlerja, ga je gotovo prestreglo višje gestapovsko poveljstvo v Celovcu. To zdaj za gotovo ve, da se pod Karavankami potikajo skrivači! Po hudikovo se jim pismo utegne še grdo otepati! Pa kar je, je! Nujno si morajo zgraditi še rezervni bunker!

Zvečer pred Vnebohodom je pod Košuto završal vihar. Tulil je in vil drevje, trgal in klestil listje in vejevje, ruval celo debela. (Dalje prihodnjič)

VAŠKI IDIOTI

Madžarska vas Mucsa je komunistična trdnjava. Vaški vzor je Janoš, ki je odlični komunist in ponos vsega okraja. Nekega dne je umrl vaški zdravnik in okrajni ljudski odbor je sporočil, da bo poslal v štirinajstih dneh novega zdravnika. Vaški ljudski odbor se je sestal, da bi razpravljali o tem. „Mi ne želimo tujca za zdravnika“, so izjavili, „saj imamo našega vzornega Janoša, naj gre v Debrecin, in napravi tečaj ter postane naš vaški zdravnik.“ Okrajni odbor se je uklonil željam ljudstva. Janoš je šel v Debrecin in se čez tri mesece vrnil kot zdravnik. Vas je bila zadovoljna.

Malo pozneje je umrl postajenačelnik. Okrajni odbor je spet predlagal novega postajenačelnika, ki pa ga je ljudski odbor odklonil. „Janoš mora napraviti tečaj v Kaloči“, so sklenili. Tako je Janoš šel v Kaločo in dva meseca pozneje se je vrnil kot postajenačelnik. Vas je bila zadovoljna.

Čas je potekel in umrl je tudi domači župnik. Okrajni odbor je spet predlagal novega, krajevni odbor ga je odklonil, in Janoš je spet šel na tečaj, tokrat v Estergom. Po enem mesecu se je vrnil kot duhovnik in vas je bila zadovoljna.

Zatem je umrl učitelj, in krajevni odbor, ki ni hotel tujca za učitelja, je odločil poslati Janoša na dvotedenski tečaj v Miško. Predno so o tem glasovali, je imel seveda tudi Janoš o tem kaj povedati in je imel naslednji govor:

„Ljudstvo Mucse. Znano vam je, da sem bil vedno pripravljen na vsako žrtev v vašo korist. Zaradi vas sem opravil trimesečni tečaj in sem postal zdravnik; zaradi vas sem opravil dvomesečni železniški tečaj; zaradi vas sem se en mesec uril za mašnika; toda tudi moja požrtvovalnost ima svoje meje. Nočem opraviti učiteljskega tečaja. Niti vam na ljubo se nočem učiti brati in pisati.“

UGOTAVLJANJE SLADKORNE BOLEZNI

Sladkorno bolezen, ki jo povzroča prekomernost sladkorja v krvi, se lahko v 30 sekundah ugotovi na mehanični način z novim aparatom. To je desetina časa, ki se ga ponavadi rabi za to ugotovitev.

Naprava se imenuje „Wewson Clinotron“ ter se uporablja za preiskavo krvnih vzorcev velikih skupin ljudi. To je važno delo v Združenih državah, ker cenijo, da je približno 1 milijon Američanov bolnih za sladkorno boleznijo, ne da bi se tega zavedali. Clinotron pomaga ugotoviti sladkorno bolezen pri mnogih osebah, kadar je bolezen še v začetku in ko se jo najlažje zdravi.

Samo eden aparat, s katerim upravlja en sam tehnik, je pred kratkim preiskal 4.300 vzorcev krvi v 40 urah, kar je 33 in pol sekund za primer. Laboratorijski tehnik rabi ponavadi 10 do 15 tednov za preiskavo tolikih primerov.

Clinotron tehta le 24 kg ter se lahko prevaža v tovornem avtomobilu iz mesta v mesto. Če ima preiskana oseba to bolezen, postane tekočina, ki vsebuje njeno kri, modra, drugače pa ostane brezbarvna.

UGANKE

Bela hišica stoji,
nima vrat in oken ni,
če hoče kdo iz nje po sveti,
pa mora skozi steno vdreti. (Jajce)

Kako bi „zamrznjena voda“ napisal s tremi črkami? (Led)

NAŠ SOVRAZNIK

Žganje je voda smrti.

Skozi krčmo pelje pot v bolnišnico
v sirotišnico in ječo.

V vinu utone več ljudi kot v morju.

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417,2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoklanski oddaji.
20. aprila: 7.15 verski govor — Nedeljski koncert (pojeta mešani in moški zbor z Radiš) — 21. aprila: 14.30 Tedenski pregled — Arie iz znanih oper — 22. aprila: 14.30 Zdravnik — „Glasbena vzgoja otroka“ — 18.30 Poje moški oktet iz St. Vida v Podjuni. — 23. aprila: Predavanje in zvočna slika o narodnem običaju „St. Jurja jagajo“. — 24. april: 14.30 Za mladino (veliki časi — veliki mošje). — 25. aprila: Komentariji — zanimivosti — 26. aprila: 8.45 Znanilci luči — 18.30 Igra vaški trio, vmes pesmi. — 27. aprila: 7.15 Verski govor — Glasba.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327,1m oddaja za inozemstvo.

17. aprila: 12.00 Slovenska orkestralna glasba — 14.00 jezikovni pogovori — 18.45 Slovenske narodne ob spremljavi harmonike. — 18. aprila: 13.00 zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.00 igra kmečki trio — 20.15 Slovenske narodne pesmi. — 19. aprila: 18.30 igra vaški kvintet (pojeta Božo in Miško).

„Hiša malega človeka“ dobavlja najugodnejše radio-aparate, elektro-material
RADIO SCHMIDT
Celovec - Klagenfurt, Bahnhofstr. 22

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.

Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“.

(val 50,25, 31,10, 25,55 in 196 m)

Naše bralce, ki imajo radijske aparate, opozarjamo na oddajo, ki bo dne 27. aprila ob 9.35: „Pridiga v slovenščini“, na vatikanskem radiu.

RADIO TRST II

306,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15–8.30, 11.30–14.30, 17.30–24.00. Ob nedeljah: 8.00–24.00. Poročila dnevno:

17. aprila: 13.00 Dobronjevske salonski kvintet. — 19.00 Slovensčina za Slovence — 21.00 Radijski oder — Ivan Cankar: Kralj na Betajnovi, nato Prikljubljene melodije. — 18. aprila: 13.00 Glasba po željah — 20.30 Tržaški kulturni razgledi — 22.30 Razni solisti. — 19. aprila: 13.00 Šramel kvintet

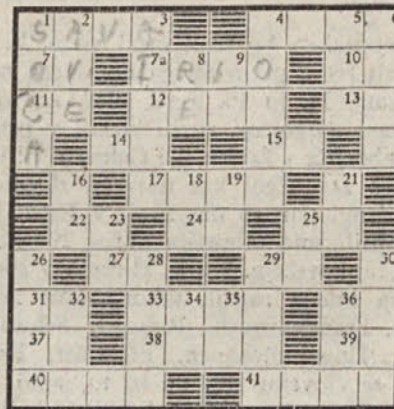
**Dobro jutro — dober dan,
SCHLEPPE-pivo vsaki dan!**

POCENI PRODAJA v trgovski hiši **Georg Umschaden** se je pričel! Varčno kupiti pomeni: kupiti v trgovski hiši **Georg Umschaden** Celovec - Klagenfurt Fleischmarkt

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Cena mesečno 3 šil., za inozemstvo 4 dolarje. Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Sadjak, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25. Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Pošt. ček. urad št. 69.795.

Križanka

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. glavna reka v Sloveniji, 4. reka na Dolenjskem, tudi kraj na Koroškem, znan radi lepe cerkve, ki jo je zgradila slov. svetnica sv. Hema, 7. kratica za osvobodilno vojsko, 7a. trije igralci (godci), 10. kratica za lastnoročno, narobe obrnjena, 11. pogojni veznik, 12. členica, ki znači priganjanje, dvakrat in sicer drugič narobe obrnjena, 13. 21. in 17. črka, 14. veznik, pred katerim se ne stavi vejica, 15. prislov in predlog, 17. reka na Gorenjskem, 22. glavni števnik, 24. pravi, 25. pomožni glagol 2. os. edn., 27. latinski predlog, 29. veznik, 31. 13. in 16. črka, 33. reka v Srbiji, tudi vrsta jugoslovanskih cigaret, 36. nikalnica, 37. igralna karta, 38. prevozno sredstvo, 39. 16. in 3. črka, 40. reka v Savinjski dolini, 41. reka med Štajersko in Prekmurjem.

Navpično: 1. reka na Goriškem, 2. latinski pozdrav, 3. gorovje v sev. Afriki, tudi velika zemljepisna knjiga z zemljevidi, 4. reka med Hrvaško in Slovenijo, 5. žival, ki raje pod zemljo, 6. gorovje v Evropi, 8. izraz pri kartah, 9. 10. in 6. črka, 16. oblika pomožnega glagola biti, 18. predlog, 19. isto kot 8 navpično, 21. nikalnica, 23. predlog, 25. oblika pomožnega glagola biti, 26. padec vode, 28. reka v Vojvodini, 29. polotok v Črnem morju, 30. gora na Koroškem, pod katero spi kralj Matjaž, 32. strupena žuželka, 34. kem. kratica za barij, 35. nemška beseda, rabi se pri pisanju naslovov v pismih, 36. ni pameten.

URADNE OBJAVE

Koroška zbornica obrtnega gospodarstva
TRGOVSKI PRIPRAVLJALNI TEČAJ ZA MOJSTRSKE IZPITE V BELJAKU
Začetek: v ponedeljek, 28. aprila 1952, ob 13. uri v trgovski gospodarski šoli, Beljak-Lipa (Villach-Lind). Zanimanci naj se prijavijo takoj pri okrajni podružnici trgovske zbornice v Beljaku, Gerbergasse 24.

TRGOVSKI PRIPRAVLJALNI TEČAJ ZA MOJSTRSKE IZPITE V CELOVCU
Začetek: v ponedeljek, dne 5. maja 1952, ob 15. uri v zavodu za pospeševanje gospodarstva v Celovcu, Bahnhofstrasse 40, III. nadstropje. Zanimanci naj se javejo takoj pri zavodu za pospeševanje gospodarstva.
Trajanje trgovskih pripravljalnih tečajev: štiri tedne, vsak dan popoldne. Prispevek za tečaj: 150 šilingov.

Učitelji, naročajte „MLADI ROD“!

List je odobrilo za ljudske in glavne šole ministrstvo za prosveto na Dunaju

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 1.10 šil. (in 10% davka).

Pondarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec, št. 43-58).

Električni hladilniki, 45 litrov: 3600 šil. 60 litrov: 3920. 100 litrov: 5200. **MODRITSCH** — elektrotrgovina, Celovec, Wienergasse.

Nakup in prodaja vseh vrst glasbil in instrumentov **Willi Gaggi**. Beljak-Villach, Bahnhofstrasse.

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuješ, ako prodajaš — k vsemu Ti pripomore **Mali oglas** v „Našem tedniku“.

Priporoča se izdelovalnica in trgovina z okvirji in zaloga umetniških slik **Hans Treffer**, Celovec, Burggasse.

Blago za pomladanske obleke v bogati izbiri po globoko znižanih cenah pri **CHIODI & KASSIG**, Celovec, Benediktinerplatz.

Kozličje in jančje kože itd., kupuje po najvišjih cenah trgovina z usnjem **Hans BON**, Celovec, Osterwitzgasse 4

Blazinasti moški zračni čevlji št. 209. Strokovna popravila, poplantenje zračnih čevljev. **BEHR**, Beljak-Villach, Italiener Strasse, Widmannngasse.

Električne priprave, motorji, lestenci, kuhalniki, štedilniki in radijski aparati najugodnejše **Elektro-HAAS & CO**, Celovec, Bahnhofstrasse.

Zelim spoznati zaradi ženitve Slovenko v starosti od 18 do 22 let. Dopise s sliko in natančnim naslovom je poslati na upravo „Našega tednika“ ali na naslov: **Ivan Šinkovec**, 137 Owen, **BARRIE**, Ont., Canada.

Obišcite restavracijo „Zur Glocke“, Celovec, Bahnhofstrasse. Vsak četrtek, soboto in nedeljo ples.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT

Stadttheater

Začetek ob 15.30, 17.45, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 18. do 24. IV. „Es geschehen noch Wunder“

Od 25. do 30. IV. „Das Brandmal“

Prechtl

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30

Do 21. IV. „Die Martinsklause“

Od 22. do 24. IV. „Abenteuer im Roten Meer“

BELJAK-VILLACH

Bahnhofslichtspiele

Predstave ob 12. 16. uri, ob 18.15 ter ob 20.30. ob nedeljah tudi ob 10. uri dopoldne.

Od 18. do 21. IV. „Der Fluch der Tempelgötter“

Od 22. do 24. IV. „In Zeichen des Zorro“